

Матфейнің Чахсы Хабары

Христианнар кибірі пу Чахсы Хабарның авторына Матфей Левийні санапча. Ол албан чыгчаң кізі полған Аны Иисус Христос Позынаң хада парарға хығырған паза он ікі илчізінің пірсі поларға турғысхан.

Матфей поэнының Чахсы Хабарын өөнінде еврей хығырыңчыларына пасхан полған. Тархынны үгречеткеннернің хай піреелері, тізен, ол киндені Матфей пастап еврей алай арамей тілінең пасхан, соонаң на грек тіліне тілбестеен тіп, санапчалар. Матфей поэнының киндезін Иисустың пурунғыларынаң пасти пасча. Ол Иисусты еврейлернің Адазы Авраамның паза Израиль ханы Давидтің көні төлі полчатханын көзітче. Матфей, пурунғы Молчаға удаа сылтанып ала, еврей ухаанчылары чоохтааны хоостыра, Назареттең сыххан Иисус Худай таллаан Хан паза Арачылағчы полчатханын киртістіг киречілепче. Ол ідөк Иисустың чоохтарына паза үгредиине көп хайығ (прай кинденің төртінчі чардығынча) айландырча. Матфейнің Чахсы Хабарында Иисус, Худайның Чахиин чарыда чоохтачаң паза Худай хан-чиріненер үгретчең Худайдаң пирілген үлгүзі пар үгретчі чіли, көзіділче. Матфей Иисустаңар үгредігні сағызы хоостыра пис чара пөлче: 1) Тағда үгреткені (5–7 пастағлар), 2) илчілерге Чахсы Хабарны тарадарға чахаанынанар (10-чы пастағ), 3) Худай хан-чиріненер кип-чоохтар (13-чі пастағ), 4) Христостың чахсы үгречізі хайди поларданаңар үгрече чоохтааны (18-чі пастағ), 5) тилекейні килер тустарда нима сағыпчатханнанар (24–25-чі пастағ). Матфейнің киндезіне ідөк пасха Чахсы Хабарларда чох полған 10 кип-чоох кирче.

Иисус Христостың өбекелері

(Лк 3:23-38)

1 Иисус Христостың өбекелері: Ол Давидтің^с паза Авраамның^с төлі полча. Аның өбекелері мындағлар: ²Авраамнаң Исаак төреен. Исаактаң – Иаков, Иаковтаң – Иуда паза аның харындастары. ³Иуданаң Фамарьдаң Фарес паза Зара төрееннер. Фарестең Есром төреен, Есромнаң – Арам. ⁴Арамнаң Аминадав төреен, Аминадавтаң – Наассон, Наассоннаң – Салмон. ⁵Салмоннаң Рахавтаң Вооз төреен. Воознаң Руфтаң Овид төреен. Овидтең – Иессей. ⁶Иессейдең Давид хан төреен, Давид ханнаң Соломон төреен. Соломонның іңезі, тізең, пастап Уриейнің ипчизі полған. ⁷Соломоннаң Ровоам төреен, Ровоамнаң – Авий, Авийдең – Аса. ⁸Асадаң Иосафат төреен, Иосафаттаң – Иорам, Иорамнаң – Озий. ⁹Озийдең Иоафам төреен, Иоафамнаң – Ахаз, Ахазтаң – Езекий. ¹⁰Езекийдең Манассий төреен, Манассийдең – Амон, Амоннаң – Иосий. ¹¹Иосийдең Иоаким төреен Иоакимнең – Иехоний паза аның харындастары. Олар прайзы Израиль чоны Вавилонзар сүрдірер алныдох, төрееннер. ¹²Вавилонзар сүрдірген соонда, Иехонийдең Салафииль төреен. Салафиильдең Зоровавель төреен. ¹³Зоровавельдең Авиуд төреен, Авиудтаң – Елиаким, Елиакимнең – Азор. ¹⁴Азордаң Садок төреен, Садоктаң – Ахим, Ахимнең – Елиуд. ¹⁵Елиудтаң Елеазар төреен, Елеазардаң – Матфан, Матфаннаң – Иаков. ¹⁶Иаковтаң Марияның ирі Иосиф төреен. Мариядаң, тізең, Иисус төреен. Аны Мессий-Христос^с тіп адачаннар. ¹⁷Ана іди Авраамнаң Давидке теере прай он төрт төл полған, Давидтең дее Вавилонзар сүрдіртчең тусха теере он төрт төл сыххан, Вавилонзар сүрдірткеннең пеер Мессий-Христос төреен тусха теере он төртөк төл.

Иисус Христостың төреені

(Лк 2:1-7)

¹⁸Мына піди Иисус Христос төреен. Аның іңезі Мария паза Иосиф хоных хонарға молчас салған полғаннар, че Мария, хоных хонғалаххаох, Худай Худынаң азах аар пол партыр. ¹⁹Иосиф, тізең, аның ирі*, арығ чүректіг кізі полған, аннаңар Марияны,

* 1:19 Иудейлернің кибірі хоостыра хоных хонарға молчас салған соонда, той полғалахха даа чигтер ирепчее саналчаннар че хада чуртабачаннар.

тылаасха кір парбазын тіп, сым-туюххан позыдыбызарға иткен. ²⁰Че ол іди идерге сағын чӧрген туста, тӱзінде андар Хан Худайның^с ангелі^с киліп, теен:

– Давид төлі, Иосиф! Мариядағы пала Худай Худынаң, анна-нар аннаң хоных хонарға хорыхпа. ²¹Мария Оол төрідер. Ол Позының чонын чазыхтардаң^с арачылир, аннаңар Аны Иисус тіп адап саларзың.

²²Прай пу ниме, Хан Худайның Позының ухаанчызы^с пастыра чоохтааны тол парар үчӱн, пол парған: ²³«Хыс*», азах аар пол парып, Оол төрідер. Аны Еммануил тіп адап саларлар». Еммануил «Худай піснең хада» теені полча.

²⁴Иосиф, усхун парып, Хан Худайның ангелінің чахиин толдырып, Марияны ал салған. ²⁵Че Мария позының Оолғын төріткенче, ол ағаа теңмеен. Иосиф төреен паланы Иисус тіп адап салған.

Искертін килген хыйғалар

2 Ирод ханның тузында Иудей чиріндегі Вифлеем саарда Иисус төреен. Олох туста іскертін килген хыйғалар, Иерусалимзер киліп, сурғаннар:

– ²Иудей ханы поларға төреен Пала хайдадыр? Піс, іскеркіде Аның чылтызын кӧр салып, Ағаа пазырарға килдібіс.

³Аны ис салып, Ирод хан паза аннаң хада Иерусалимдегі прай чон тың үрӱк парған. ⁴Ирод хан, улуғ абыстарны^с паза чонның Моисей Чахий^с пілігчелерін чыып алып, олардаң сурған:

– Хайда Мессий-Христос^с төрир полған?

– ⁵⁻⁶Иудей чиріндегі Вифлеемде төрирге кирек. Ухаанчы піди пасхан нооза: «Израиль чонымны хадарчаң Устағчы синнең сығар. Аннаңар син дее, Иуда чиріндегі Вифлеем, Иуданың өӧн саарларынаң пір дее кічіг нимессің», – тіп нандырғаннар ағаа олар.

⁷Андада Ирод, іскертін килген хыйғаларны позынзар сым-туюххан хығырып алып, олардаң чылтыс сыххан тустаңар піліп алған. ⁸Анаң оларны Вифлеемзер ызып, чоохтаан:

– Парыңар, ол Час Паладаңар прай нимені чахсы иде піліп алыңар. Таап алзаңар, мағаа искіріңер. Мин дее, парып, Ағаа пазырим.

* 1:23 *Хыс* – пу сӧс грек тілінде ир кізінең чағын палғалыста полбаан хысты таныхтапча.

⁹⁻¹⁰ Олар, ханны истіп алып, чол сығыбысханнар. Искеркіде көрген чылтыс амды оларның алнынча парып одырған. Олар, тізең, ол чылтысты көр салып, уғаа тың өрін парғаннар. Иди пара-пара, ол чылтыс Час Пала полған орыннан чіке турыбысхан. ¹¹ Анаң олар, туразар кіріп, Час Паланы паза Аның ічезін Марияны көр салғаннар. Тізекке түзіп, Аны аарлап, сундухтарын азып, Час Палаа сыйыхтарын пиргеннер: алтынны паза тадылығ чыстығ ладаннаң смирнаны. ¹² Соонаң олар, түстерінде Ирод ханзар айланмасаңар танығ алып, пасха чолча чир-суғларынзар парыбысханнар.

Иосифтің Египетсер тускені

¹³ Олар парыбысханда, Хан Худай ангелі, Иосифке түзінде киліп, теен:

– Ирод пу Час Паланы, өдір саларға харазып, тілеп чөрер. Тур, Час Паланы паза ічезін алып, Египетсер тис. Анда мин искіріг пиргенче пол тур.

¹⁴ Иосиф, турып алып, Час Паланы паза ічезін алып, хараазын Египетсер парыбысхан. ¹⁵ Анда ол Ирод үреенче полған. Хан Худайның: «Египеттең Оолғымны нандыра хығырдым», – тіп ухаанчыдаң пастыра чоохтаан сөстері тол парар үчүн, ол ниме пол парған.

Кішіг палаларның өдірткені

¹⁶ Андада Ирод, іскеркі хыйғаларға алаахтырт салғанын піл салып, уғаа тың тарын парған. Анаң Вифлеемдегі паза ол ибіре чирлердегі ікі частығ палаларны паза аннаң даа кішіглерні, хыйғалардаң піліп алған тусха килістіре төреен час палаларны, прай чох ит саларға чахығ ысхан. ¹⁷ Ол туста ухаанчы Иеремий искірген ухаанчылас толған: ¹⁸ «Сыыт, ылғас паза илбек орлас Рама аалда истілче. Рахиль поэзының палаларына ылғапча, палалары чох пол парғаннаңар, поэзын часхарынарға хынминча».

Иосифтің Египеттең айланғаны

¹⁹ Ирод үреен соонда, Египеттегі Иосифке, түзінде Хан Худайның ангелі киліп, ²⁰ теен:

– Тур, Час Паланы паза ічезін алып, Израиль чирінзер пар. Час Паланың тынын чох идерге тілеп чөргеннер үреп пардылар.

²¹ Иосиф, турып, Час Паланы паза ічезін алып алып, Израиль чирінзер айланған. ²² Че Иудей чирінде Ирод пабазының орнына

Архелай хан полчатханын истіп, Иосиф андар парарға хорыхан. Түзінде чახығ алып, ол Галилей^с чирінзер парған. ²³Андар парып, Назарет тіп адалчатхан саарда чуртап сыххан. Хан Худайның ухаанчылар пастыра: «Иисусты Назорей адап саларлар» тіп чоохтанған сөстері тол парар үчүн, иди полған.

Кіреске түзірчең Иоанның үгреткені

(Мк 1:1-8; Лк 3:1-9, 15-17; Ин 1:19-28)

3 Ол күннерде Кіреске түзірчең^с Иоанн, киліп, Иудей тіп адалчатхан хуу чазыда үгреткен.

– ²Тигір хан-үлгүзі чағдап килді, аннаңар, чазыхтарыңнаң хыйа полип, Худайзар айланыңар, – теен ол.

³Мына ол – Исаий ухаанчы чоохтаан кізі. Аннаңар Исаий піди теен:

– Хуу чазыда үн истілче: «Хан Худайға чол тимнеп пиріңер, көні идиңер Аның чолларын».

⁴Позы, тізең, Иоанн тибе хылынаң соххан кип-азахтығ, пилінде тууп хурлығ полған, чиизі, тізең, чазы мөөдінең сарысхалар полған. ⁵Андар кізілер Иерусалимнең, прай Иудей чирінең паза Иордан суғның ибіркі чирлерінең чыылчаңнар. ⁶Иоанн оларны, чазыхтары үчүн пыросынған соонда, Иордан суғда кіреске түзірчең.

⁷Иоанн, позынзар фарисейлернің паза саддукейлернің^с аразынаң көп кізі кіреске түзерге килчеткенін көріп, оларға теен:

– Чылан төлі! Кем сірерге Худай ызар чарғыдаң тизіп аларзар тіп чоохтап пирген? ⁸Чазыхтарыңнаң хыйа полчатханын киречілир үчүн, турыстығ киректер идиңер. ⁹Постарыңнаңар, «Пістің пабабыс Авраам» тіп, сағынманар даа. Тіпчем сірерге, Худай Авраамға пу тастардаң даа палалар чайап полар. ¹⁰Ағастар төзінде палты чатча. Чахсы чистек пирбинчеткен полған на ағас, кизе сабылып, отха тасталар. ¹¹Мин сірерні, Худайзар айланып, чазыхтарыңнаң хыйа полғаннарынны таныхтап, суғда кіреске түзірчем, че соомча Килчеткені миннең улуғ. Мин Аның өдігін дее апарарға турыстығ нимеспін. Ол сірерні Худай Худынаң паза отнаң кіреске түзірер. ¹²Аның сарғаазы холында, Ол пуғдайын, сарғабызып, анмарынзар чыып салар. Хооғын, тізең, успас отнаң өртебізер.

Иисус Христостың кіреске түскені

(Мк 1:9-11; Лк 3:21-22)

¹³ Иисус, Аны Иоанн кіреске түзірзін тіп, Галилей чирінен Иорданзар килген. ¹⁴ Иоанн, тізең, Аны тохтадып, теен:

– Мағаа Синнең пастыра кіреске түзерге кирек, Син, тізең, минзер килчезің!

¹⁵ Че Иисус ағаа нандырған:

– Сағам піди ползын. Худай пістең сағыпчатхан прай орта киректерні толдыр саларға кирекпіс.

Андада Иоанн ідөк чарат салған. ¹⁶ Иисус, кіреске түзіп, суғдан сыххандох, тигір Ағаа азыл парған, олох туста Иоанн Худай Худы Иисуссар тахырах хус чіли түзіп, Ағаа одырыбысханын көр салған. ¹⁷ Ол туста тигірдең үн истілген:

– Пу Минің хынған Оолғым, Ол Минің көңніме тың кірче.

Иисустың хычаландырғаны

(Мк 1:12-13; Лк 4:1-13)

4 Иисус кіреске түскен соонда, Худай Худы Аны, сайтанның^с хычыхтаныстарын иртсін тіп, хуу чазызар апарған.

² Анда хырых күн паза хырых хараа пір дее ниме чібин, Иисус тың астап парған. ³ Анан, Аныңзар хычыхтандырчаң сайтан киліп, теен:

– Син сынап Худай Оолғы полчатсаң, пу тастар халасха айлан парзыннар тіп чоохтан.

⁴ Че Иисус ағаа піди нандырған:

– Худай Пічиінде^с піди пазыл парған: «Кізі чалғыс халаснаң на нимес, че Худайның полған на сөлеен сөзінең чуртидыр».

⁵ Андада сайтан Аны, Иерусалим тіп ызых саарзар ағылып, храм^с хырының пулиинда турғыс салып, ⁶ пазох тіпче Ағаа:

– Син Худай Оолғы полчатсаң, мыннаң чирзер сегірібіс. «Худай Позының ангеллеріне Сині арачылирға чахығ пирер, олар, тізең, Сині, холға хаап, азахтарыңны тасха даа теертпин, апарлар» тіп пазылған нимес пе зе?

– ⁷ Че анда: «Хан Худайны, Худайыңны сынаба» тіп пазылғанох, – нандырған ағаа Иисус.

⁸ Сайтан, тізең, Аны уғаа пөзік тағ үстүнзер апарып, чир үс-түндегі прай хан-чирлерін паза оларның пайын паза сілиин Ағаа көзідіп, ⁹ теен:

– Тізекке түзіп, мағаа пазырзан, прай пу нимені Сағаа пири-бізербін.

– ¹⁰ Хыйа пар Миннең, сайтан. Худай Пичиинде пиди пазыл парған: «Позыңның Хан Худайыңа пазыр паза Аның на нымысчызы пол», – теен ағаа андада Иисус.

¹¹ Мынзын истіп, сайтан Аны тастап парыбысхан, сах андох ангеллер, киліп, Иисусха полыхсаннар.

Иисус Галилей чирінде

(Мк 1:14-15; Лк 4:14-15)

¹² Иисус, Иоанны харибге одырт салғаннарын ис салып, Галилей чирінзер парыбысхан. ¹³ Ол, Назареттең сығып, Завулон паза Неффалим чирлерінзер киліп, Галилей көлінің хазындағы Капернаум саарда чуртап сыххан. ¹⁴ Иди ухаанчы Исаий чоохтаан нима тол парған: ¹⁵ «Завулон паза Неффалим, талайзар парчатхан чолдағы чирлер, Иордан суғның озархызы, Галилей чирі – аймах-пасха чоннарның чирі! ¹⁶ Харасхыда одырчатхан чон илбек чарыхты көр салған, өлім көлек түзірген чирде чуртапчатхан чонға таң чарып килген».

¹⁷ Ол тустан сығара Иисус үгредіп пастаан паза чоохтаан:

– Тигір хан-үлгүзі чағдап килді, аннаңар, чазыхтарыңнаң хыйа полып, Худайзар айланыңар

Иисустың пастағы үгренчлерінеңер

(Мк 1:16-20; Лк 5:1-11)

¹⁸ Пирсінде Иисус, Галилей көлі хазынча парчадып, ікі харындасты көр салған. Пётр тіп ады-солалығ Симон паза аның харындазы Андрей сөзірбелерін көлзер тастапчатханнар. Олар палыхчылар полғаннар. ¹⁹ Иисус оларға теен:

– Минің соомча парыңар, Мин сірерні, палых тутханни, кізілерні тут полар ит саларбын.

²⁰ Олар сах андох, сөзірбелерін тасты, Аның соонча пар сыхханнар. ²¹ Аннаң андар парчадып, Иисус Зеведейнің оолларын Иаковнаң Иоанны көр салған. Олар, Зеведейнең кимеде одырып, сөзірбелерін тағырапчатханнар. Иисус Зеведейнің оолларын даа хығырып алған. ²² Сах андох, пабазын паза кимені тасты, харындастар Аның соонча пар сыхханнар.

Иисустың үгреткені паза имнеені

(Лк 6:17-19)

²³ Иисус, синагогаларда* үгредіп, Тигір хан-чиріненер^c Чахсы Хабарны чоохтап, аймах-пасха ағырығлардаң ағырчатхан алай сағ чохтанчатхан кізілерні имнеп, прай Галилей чирінче чөрген.

²⁴ Иисустаңар хабар прай Сирий чирінче тараан. Андар чадығдағыларны, аймах ағырығларға пастырчатханнарны, талчатханнарны, айна^c кіргеннерні, алчаахханнарны, чўллері пос кізілерні – прайзын ағыл килцеңнер. Иисус прайзын чазылдырған. ²⁵ Галилей чирінең паза Он саар чирінең, Иерусалимнең паза Иудей чирінең, Иордан суғның озаринаң даа көп кізі Аның соонча пар сыххан.

Тағдағы үгредіг

(Лк 6:20-23; Лк 14:34-35; Мк 9:50)

5 Иисус, чонның көп чыыл парғанын көріп, тағзар сыххан. Анда Ол одыр салғанда, үгречілері Аныңзар пас килгеннер.

² Иисус, оларны үгредіп, піди чоохтаан:

– ³ Часкалығлар Хан Худайны киректепчеткеннер, олар Тигір хан-чирінилер!

⁴ Часкалығлар ылғапчатханнар, Худай оларны часхарар!

⁵ Часкалығлар амыр хылыхтығлар, тилекей оларға пирілер!

⁶ Часкалығлар орта нимее астап-сухсапчатханнар, Худай оларны тосхыар!

⁷ Часкалығлар паарсахтар, оларға даа Худай паарсир!

⁸ Часкалығлар арығ чўректіглер, олар Худайны көрерлер!

⁹ Часкалығлар амыр хоных үчўн тоғынчатханнар, олар Худай палалары адаларлар!

¹⁰ Часкалығлар орта нименің үчўн сўрдіртчеткеннер, олар Тигір хан-чирінилер!

¹¹ Часкалығзар, хачан Минің үчўн сірерні, сөклеп, сўрчетселер паза сірерденер чоыланып чабал чоохтапчатсалар! ¹² Тигірде сірерні илбек төлег сағыпча, аннаңар өрініңер паза көглеңер. Сірернің алнында даа чуртаан ухаанчыларны ідөк сўрчеңнер.

¹³ Сірер – чирнің тузызар. Тустың ачии сых парза, аны ачығ хайди идіп аларзың? Ол, кізілернің азахтары алтына тасталып,

* 4:23 *Синагога* – иудейлернің Худай Пічиин хығырарға паза үзүрерге чыылысчаң туразы. Көр чарыдығлығ сөстікте.

типселердең пасха паза пір дее нимее чарабас. ¹⁴Сіреp чир үстү-нің чариизар. Тағ пазындағы саар чазын пола чоғыл. ¹⁵Чарыт-хыны, тамызып алып, ідіс алтына сурпинчалар, че ол турада кізілернің полғанына ла чарир иде көріндіре турадыр. ¹⁶Сіреpнің дее чарытхыларың кізілерге іди чарызын, олар сіреpнің чахсы киректерінні көрзіннер паза Тигірдегі Пабаңарны сабландырыннар.

Моисей Чахиинаңар үгредіг

— ¹⁷Мині Моисей Чахиин алай ухаанчыларның пасханын чох идерге килген тіп, сағынманар. Мин оларны чох идерге нимес, че толдырарға килгем. ¹⁸Сынны сіреpге чоохтапчам, тигірнең чир чіт парбаанда паза прай ние чох пол парбаанда, Моисей Чахииндағы пір сөс тее, пір танығ даа чітпес. ¹⁹Аннаңар кем пу чахығларны көмес тее сайбабысса паза пасхаларын іди идерге үгретсе, ол Тигір хан-чиріндегілернің иң кічиине саналар. Че кем, чахығларны прай толдырып, пасхаларын даа іди идерге үгретсе, ол Тигір хан-чиріндегілернің иң улиина саналар. ²⁰Тіп-чем сіреpге, ол чахығларны Моисей Чахии пілігчілерінең паза фарисейлердең артых толдырбазар, Тигір хан-чирінзер кір полбассар.

Тарыныстаңар

— ²¹«Өдірбенер. Өдірген кізі чарғылададыр», — тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ²²Тіпчем сіреpге, поэының харындазына тиктең чабалланчатхан полған на кізі чарғыладарға кирек. Кем харындазын «нимее чарабаан» тир, ол Өөркі чарғыда чарғыладар. Кем харындазын «алығзың» тир, ол көйчеткен көлзер тастаттырарға чарғыладар. ²³Аннаңар, сыйиинны тайығ салчаң орынзар^c ағыл киліп, харындазынның сағаа тарынчатханын сағысха кир киліп, ²⁴сыйиинны, тайығ салчаң орындох халғыс салып, пастап, парып, харындазынның чаразып ал, анаң нандыра киліп, сыйиинны тайыға сал. ²⁵Пірее кізі сині чарғаа пирерге итчетсе, андар читкелеккеөк, сині чарғычаа пирибіспезін тіп, чарғычы, тізең, хадағчаа, анзы даа сині харибге кир салбазын тіп, ыырласхан кізіңнең чолдох чаразып ал. ²⁶Сынны чоохтапчам сағаа: ахчанны тооза пир салбаанда, син андартын сых полбассың.

Оралыс чөрбе

– ²⁷ «Оралыс чөрбе», – тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ²⁸ Амды, тізең, тіпчем сірерге: пасха ипчизер хычаланып көрчеткен полған на ир кізі чүреенде анынаң хонғанға саналча. ²⁹ Оң харааң сині чазыхха сұхчатса, ол хараанны, сығара тартып, позыңнаң хыйа тастабыс. Сағаа прай позыңны пүкүлге көйчеткен көлзер тастаттырғанча, идіңнің пірее ле чардығы чох иділзе, хай-хай чахсы полар. ³⁰ Оң холың сині чазыхха сұхчатса, ол холыңны үзе саап, позыңнаң хыйа тастабыс. Прай позыңны көйчеткен көлзер тастаттырғанча, идіңнің пірее чардығы чох иділзе, сағаа хай-хай чахсы полар.

Чарылыстаңар

– ³¹ «Ипчизінең чарылысчатхан кізі чарылысчатханнарын киречілепчеткен пічікті ипчизіне пирзін», – тіп, чоохталғанох. ³² Амды, тізең, сірерге тіпчем: ир кізі, ипчизі ирлернең оралысханы үчүн нимес, че пасха сылтағлар үчүн аннаң чарылысчатса, позы ипчизіне ирлернең оралызарға сылтағ пирче. Ирінең чарылысхан ипчині алчатхан кізі дее ипчинең оралысчатханға саналча.

Сөс пирердеңер

(Мф 19:9; Мк 10:11-12; Лк 16:18)

– ³³ «Пирген сөзіңнең хыйа полба, че Хан Худайға пирген сөстеріңні толдыр тур», – тіп, пурунғыларға чоохталғанын искезер. ³⁴ Мин, тізең, сірерге тіпчем: пір дее сөс пирбе. Тигір Худайның үлгү сиреезі полча, аннаңар аның адынаң обалланма. ³⁵ Чир-чалбах Худайның азаан тынандырчатхан орын полча, аннаңар аның даа адынаң обалланма, Иерусалим илбек ханның саары полча, аннаңар аның даа адынаң обалланма. ³⁶ Син пір састы даа ах алай хара ит полбассың, аннаңар позыңның пазыңнаң даа обалланма. ³⁷ Сөстерің «Йа» алай «Чох» ползын. Аннаң артых чоохтанғаны сайтаннаң.

Өс алардаңар

(Лк 6:29-30)

– ³⁸ «Көс үчүн көс», «тіс үчүн тіс», – чоохталғанын искезер. ³⁹ Мин, тізең, тіпчем сірерге: чабал итчеткен кізее тоғырланма.

Че пирее кизи оң наағыннан сабысса, син агаа сол наағынны тут пир. ⁴⁰ Пиреези, чарғылазып, көгенеен алып аларға итсе, син агаа тастындағы даа кип-азааңны пирибис. ⁴¹ Пиреези сини поэынаң хада пир пирстача парарға күстезе, син анынаң хада iki анча парыбыс тур. ⁴² Сурынчатхан кизее пир тур, өдиске аларға сағынған кизидең хыйа полба.

Хыныстаңар чахыг

(Лк 6:27-28, 32-36)

— ⁴³ «Чағыныңа хын, ыырчынны, тизең, хырт көр», — чоохталганын искезер. ⁴⁴ Мин, тизең, тiпчем сiрерге: ыырчыларына хыныңар, сiрерни харғапчатханнарны алғап турыңар, сiрерни хырт көрчеткеннерге чахсы хылыныңар, сiрерни хыйыхтапчатханнарның паза хыйа сүрчеткеннерниң үчүн пазырыңар. ⁴⁵ Андада ла сiрер Тигiрдегi Пабаның ооллары пол парарзар. Ол Поэының күнине, хомай даа, чахсы даа кизилерге чарыг тур тiп, чахыг пирче, арыг чүректiг дее, чазыхтыг даа кизилерге наңмыр ыс пирче нимес пе зе? ⁴⁶ Сiрер поэыңарға хынчатханнарға ла хынчатсар, Худай сiрерге нимениң үчүн сыйых пирерге кирек? Албан чыгчаңнар^c даа идок итчелер нимес пе зе? ⁴⁷ Чағыннарыңнаң на изеннезип, пасхачыл ниме ит салған пол парчазар ба? Худайы чохтар даа иди итчелер нимес пе зе? ⁴⁸ Сiрер, тизең, Тигiрдегi Пабанар осхас өтире чахсы полыңар.

Чох кизилерге пользардаңар

6 — Көриңер! Чахсы киректерни, сiрерни көрзиннер тiп, кизилер көзине ле итпенер. Иди итсер, Тигiрдегi Пабанардаң сiрерге сыйых килиспес.

² Чох кизилерге чахсы нимелер дее идип одырчатсаң, чойырхостар итчеткен чили, поэыңнаңар синагогаларда паза тасхар суулап чөрбе. Олар постарын кизилер алында махтадар үчүн иди итчелер. Сынны сiрерге тiпчем: олар постарының сыйыхтарын амох алып одырчалар. ³ Че чох кизилерге чахсы нимелер итчетсең, оң холыңның ниме итчеткенин сол холың пилбезин. ⁴ Чох кизилерге чахсы итчеткениң кизее пилдiртпес ползын. Пабан, тизең, кизее пилдiртпин иткениңни көрiп, сагаа прайзының көзине сыйых пирер.

Худайға пазырданар

(Лк 11:2-4)

– ⁵Пазырчатсаң, синагогаларда паза тасхар пірее пулунда турып алып, кізі көзіне пазырданарға хынчатхан чойырхостар чили полба. Сынны тіпчем сірерге, олар постарының сыйыхтарын хацанох алып алғаннар. ⁶Син, тізең, пазырчатсаң, тураңа кіріп, ізиң чаап салып, көрінминчеткен, че синнең хада полчатхан Пабаңа пазырып ал. Пабаң, тізең, пілдіртпес иде иткеніңні көріп, прайзының көзіне сағаа сыйых пирер. ⁷Худайзар сурынып айланчатсаң, пасха худайлығлар чили, көп чоохтанма. Көп чоохтанзалар, оларның худайлары оларны истер тіп сағынчалар. ⁸Олар чили итпенер. Пабанар ниме киректепчеткеннеріңні сірер сурыңғалаххаох піледір. ⁹Сірер, тізең, піди пазырыңар:

Тигірдегі Пабабыс!

Синің Адың сабланзың;

¹⁰ Синің хан-үлгүң пеер килзін.

Чир үстүңде дее, тигірдегөк чили,

Синің көңніңче прай ниме ползың.

¹¹ Піске киректелчеткен халасты пүүң пир.¹² Піс алым төлебееннернің пыроларын хайди тастапчабыс,

Пістің дее пыроларыбысты іди таста.

¹³ Пісті хычыхтаныстарнаң сыныхтаба, че чабалдаң арачыла*.

Синің хан-үлгүң дее, күзің дее,

Сабланызың даа пар

Паза хачан даа полар нооза. Аминь*.

¹⁴Сірер хомай иткен кізілернің пыроларын тастазар, сірернің дее пыроңарны Тигірдегі Пабанар тастир. ¹⁵Че сірер хомай иткен кізілернің пыроларын тастабазар, андада Пабанар даа сірернің пыроңарны тастабас.

Ораза тударданар

¹⁶Ораза тутчатхан туста даа, чойырхостар чили, мөңіс сырайлығ чөрбенең. Олар, ораза тутчатханың кізілерге көзідерге полып,

* 6:13 «Чабалдаң арачыла» сөстер чабал киректерні алай сайтанны таныхтапча поларлар.

* 6:13 «Синің хан-үлгүң дее, күзің дее, сабланызың даа пар Паза хачан даа полар нооза. Аминь» сөстер иң пурунғы пічіктерде чоғыл.

мөніс сырайлығ поладырлар. Сынны сірерге тіпчем, олар постарының сыйыхтарын амох алып одырчалар. ¹⁷ Син, ораза тутчатсаң, сазыңны тарап, сырайыңны чууп сал тур. ¹⁸ Ораза тудып, син кізілернің алнында нимес, че көрінминчеткен, синнең хада полчатхан Пабаңның алнында турарзың. Синің чазыдыңны көрчеткен Пабаң сағаа көріндіре сыйых пирер.

Ис-пайдаңар

(Лк 11:34-36; 12:33-34; 16:13)

— ¹⁹ Чир үстүнде ис-пай чыҗбаңар. Анда аны көө алай тат чіп салча, алай оғырлар, кіріп, оғырлап парыбысчалар. ²⁰ Че тигірде постарына ис-пай чығыңар, анда аны көө дее, тат таа чібинче, оғырлар даа, кіріп, оғырлап парыбыспинчалар. ²¹ Ис-пайың хайда, чүрең андох полар нооза. ²² Харах — кізінің ит-сөөгіне чарытхы осхас. Аннаңар синің харааң арығ полза, прай позың даа чарых поларзың. ²³ Че харааң хомай полза, прай позың харасхы поларзың. Пиди синдегі чарых андағ харасхы полза, андағда позы чи харасхы хайдағдыр? ²⁴ Пір дее кізі ікі пастыхха чалчы пол полбас. Пірсіне хынып, паза пірсіне, тізең, хыртыстанып, пірсінде кўстеніп хайынып, паза пірсін нимее салбас. Пір саңай ікізіне, Худайға паза алтынға, чалчы пол полбассар.

Пір дее нимедеңер сағыссырабаңар

(Лк 12:22-34)

— ²⁵ Аннаңар тіпчем сірерге: чічең-ісчең нимеденер, кисчең кип-азахтаңар сағыссырабаңар. Сірернің чуртазыңар ас-тамахтаң артых нимес пе зе, идінер, тізең, — кип-азахтаң? ²⁶ Тигірдегі хустарны көрінер: олар тамах таа салбинчалар, киспиндеечелер аны, аңмарларына даа тамах чыҗбинчалар. Тигірдегі Пабаңар оларны азырапча. Сірер олардаң хай-хай артых нимессер бе? ²⁷ Сірернің піреңер пос кўстеніп пір харысча даа өзіп алар бани?* ²⁸ Кип-азахтаңар даа нимее сағыссырапчазар? Көрінер, чазыдағы чахайахтар хайдағ сіліглер: тоғынминдаачалар олар, тўк тее иирбинчелер. ²⁹ Че, тіпчем сірерге, Соломон — Израиль ханы, — позының иң саблығ тузында даа, оларның полғаны ла чіли, сіліг тонан чөрбеен. ³⁰ Худай, пўүнгі күнде пар, че таңда

* ^{6:27} Пу сөстерні «сірер постарыңның чуртастарыңны көмес тее узарат поларзар бани» тіп тее піліп аларға чарир.

песке тасталчаң отты даа піди тонандырчатса, сірерні олардан артых тонандыр полбас па ни? Сірернің киртіністерің уғаа ас! ³¹Аннаңар пір дее нимеденер сағыссырабаңар паза сурбаңар: «Ниме піске чиирге?», «Ниме ізерге?» алай «Кисчең кип-азах полар ба ни?» ³²Прай пу нимелерденер Худайы чохтар сағыссырапчалар. Тигірдегі Пабаңар сірерге пу нимелернің кирек полчатханын прай пілче. ³³Сірер, тізең, аның орнына Худай хан-үлгүзін паза Худайның көнні толарын тіленер, пасхазы, тізең, сірерге хоза пирілер. ³⁴Пу ондайнаң, тандағы күніңерге сағыссырабаңар. Тандағы күн позы позынаңар сағыссырир. Полған на күнге позының сағыссырастары читче.

Пасха кізілерні чарғылабаңар

(Лк 6:37-38, 41-42)

7 – ¹⁻²Хайдағ чарғынаң чарғылирзар, сах ідөк позыңар чарғыладарзар; хайдағ синнең синирзер, олох синнең позыңарға синел парар. Аннаңар пасха кізілерні чарғылабаңар, сірерні дее Худай чарғылабас. ³Син ноға харындазыңның хараандағы сігенні көр саладырзың, позыңнинда, тізең, төгені дее сизінминчезің? ⁴Позыңның хараандағы төгее хайығ даа салбин, хайди харындазыңа тіп полчазың: «Хайа, хараандағы сігенні сығарыбызим?» ⁵Чойырхоссың син! Пурун позыңның хараандағы төгені ал тастабыс, андада харындазыңның хараандағы сігенні хайди сығарарын көрерзің. ⁶Ызых нимелерні адайларға пирбенеңер, олар, айланып, сірерні ыра-чара тартарлар. Нинчілерні сосхаларға тастабаңар, сосхалар оларны пасхлап саларлар.

Сур, тіле, тохлат

(Лк 11:9-13)

⁷⁻⁸Полған на сурынған кізі алып алар, тілеен кізі табар, тохлатхан кізее ізік азылар. Аннаңар сурыңар – сірерге Худай пирер, тіленер – таап аларзар, тохладыңар – сірерге азыл парар. ⁹Халас сурған оолғына тас пирген паба пар ба сірернің араңарда? ¹⁰Алай палых сурчатханға чылан пирчензер бе? ¹¹Аннаңар сірер, чабал даа ползаңар, палаларыңа чахсыны пир пілчетсер, Тигірдегі Пабаңар Аннаң сурынчатханнарға чахсы нимелер хайди пирбес. ¹²Аннаңар кізілер сірерге хайди хылынзыннар тіп сағынчазар, сірер дее оларға ідөк хылыныңар. Мына мындағ Моисей Чахии паза ухаанчыларның үгредии.

Орта чолча парыңар

(Лк 13:24)

– ¹³Кір турынар тарғынах ізікче, өлімзер ле апарчатхан ізік чалбах поладыр, андар парчатхан чол, тізең, ниик поладыр. Көп кізі ол чолча парадыр. ¹⁴Чуртассар апарчатхан ізік тарғынах, андар парчатхан чол, тізең, аар. Оларны таап алчатхан кізі асхынах.

Ағас чистегінең таныстығ

(Лк 6:43-44)

– ¹⁵Чой ухаанчылардан китеніңер. Тастынаң көрзе, олар хойларға төйлер, че істінең олар пүүрлер осхастар! ¹⁶Сіреп оларны иткен нимелерінең пілерзер. Искіт ағастаң виноград алай пуртах оттаң чистек теерчелер бе? ¹⁷Ідөк полған на чахсы ағас чахсы чистек пирче, хомай ағас хомай чистек пирче. ¹⁸Чажсы ағас хомай чистек пире чоғыл, хомай ағас чахсы чистек пире чоғыл. ¹⁹Чажсы чистек пирбинчеткен полған на ағасты, кизіп, отха тастидырлар. ²⁰Пу ондайнаң, чой ухаанчыларны чистектерінең танирзар.

²¹Мині «Хан-пигім!^c Хан-пигім!» тіпчеткен полған на кізі нимес, че Тигірдегі Пабамның көңнін не толдырчатхан кізі Тигір хан-чирінзер кіріп алар. ²²Ол кўнде көп кізі Мағаа тир: «Хан-пигім! Хан-пигім! Синің Адыңнаң ухаанчылаан нимеспіс пе зе? Синің Адыңнаң айнарны сўрген нимеспіс пе зе? Синің Адыңнаң көп хайхастығ нимелер^c иткен нимеспіс пе зе?» ²³Андада Мин оларға піди нандырарбын: «Мин сірепні хақан даа пілбеем. Хыйа парыңар Миннең, Худайча полбин, саба итчеткеннер!»

Хыйға паза сағызы чох пўдірігчи

(Лк 6:47-49)

– ²⁴Минің сөстерімні, истіп, толдырчатхан полған на кізі туразын хайада пўдірчеткен хыйға кізее төйі. ²⁵Наңмыр чаап, суғлар тазып, чил хазырланып, ол тураа урунза, анзы, таста турчатханнаңар, андарылбинча. ²⁶Полғаны ла, кем Минің сөстерім исче, че оларны толдырбинча, ол хумда тура пўдірген сағызы чох кізее төйі. ²⁷Наңмыр чаап, суғлар тазып, чил хазырланып, ол тураа урунза, анзы андарыл парча. Ол санай иңзеріл парча.

²⁸Иисус пу чооғын тоосханда, чон Аның ўгредиине таннаан. ²⁹Ол Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер чили нимес, че ўлгүзі пар кізі чили ўгретті.

Ходырлыг кизіні имнебіскені

(Мк 1:40-45; Лк 5:12-16)

8 Иисус таҕдаң түскенде, Аның соонча көп чон парған. ²Мына чызыҕ палыҕлыг кизі, Андар пас киліп, Аның алнында тізекке түзіп, чоохтанған:

– Хан-пигім! Хынзаң, мині арыҕлап поларзың.

– ³Йа, хынчам, – тіп ала, холын сунып, ол кизее теертібіскен Иисус.

– Арыҕ пол пар!

Сах андох чызыҕ палыҕлыг кизі арыҕ пол парған. ⁴Андада Иисус аҕаа теен:

– Көр, пирдезине чоохтаба! Абыссар парып, позыңның арыҕ пол парғаныңны көзіт; анаң, имненіп алғаныңны киречілірге тіп, Моисей Чахии хоостыра тайыҕ сал.

Чүс чаачы пазының нымсчызының чазыл парғаны

(Лк 7:1-10; Ин 4:43-54)

⁵Иисус Капернаумзар килгенде, Аныңзар римдегілернің чүс чаачының пазы пас киліп, сурынған:

– ⁶Хан-пиг! Минің нымсчым, чүллері пос пол парып, ағырып, ибде чатча. Ол тың ирееленче.

– ⁷Мин, парып, аны имнебізербін, – теен аҕаа Иисус.

⁸Чүс чаачының пазы, тізең, нандырған:

– Чох, Хан-пигім! Турама кіреріңе мин турыстыҕ нимеспін. Син чахыҕ ла пирібіс, нымсчым хазыхтан парар. ⁹Минің дее позым-наң пөзік пастыхтарым пар, позымның даа холымда чаачылар пар. Чаачыларымның пирезине «пар» тізем, анзы парадыр, пасхазына «кил» тізем, ол киледір; нымсчыма «мыны ит» тізем, ол иледір.

¹⁰Иисус, аны истіп, таңнап, соонча парчатханнарға теен:

– Сынны сірерге тіпчем, Мин Израильде дее мындаҕ киртіністіг кизее тоғаспаам. ¹¹Тіпчем сірерге, көп кизі, іскертін паза кидертін киліп, Тигір хан-чирінде Авраамнаң, Исаакнаң паза Иаковнаң хада стол кистінде одыр салар. ¹²Хан-чирінде поларға салылғаннар, тізең, тастындағы харасхызар сығара сүрдірерлер. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар.

– ¹³Пар, хай син киртінгезің, анчоҳ саҕаа полар, – теен чүс чаачының пазына Иисус.

Сах андох аның нымсчызы хазыхтан парған.

Иисус көп ағырығ кізіні имнеп салча

(Мк 1:29-34; Лк 4:38-41)

¹⁴ Иисус, Пётрның ибінзер киліп, аның хазинезінің төзекте, иді ізіп, ағырығ чатчатханын көр салған. ¹⁵ Иисус ол ипчинің холына теендөк, аның ағырии ирт парған. Пётрның хазинезі, тур киліп, оларның алнында хайын сыххан. ¹⁶ Иир пол парғанда, Иисуссар айналарға хаптыртхан көп кізіні ағыл килгеннер. Иисус сөснең айналарны сүрген, прай ағырығ кізілерні, тізең, имнебіскен. ¹⁷ Ухаанчы Исайийнің «Ол пістің сағ чоxtанғаныбысты паза ағырығларыбысты Позына алып алған» теен сөстері тол парар үчүн, Иисус иди иткен.

Иисустың соонча парары

(Лк 9:57-62)

¹⁸ Позынаң ибіре турғлабысхан кізілерні көр салып, Иисус үгрөнчїлерїне көлнїң тїгі саринзар кис парыбызарға чахаан. ¹⁹ Че Моисей Чахии пїлїгчїлерїнїң пїрсї, пас килїп, теен:

– Үгретчїм! Син хайдар даа парзаң, мин Синїң соонча парарбын.

²⁰ Андада Иисус ағаа пїди тїпче:

– Түлгүлернїң иннерї пар, тигїрдегї хустарның – уйалары, че Кїзі Оолғының^с, пазын хыйын салып, тынанып алчаң орны чоғыл.

²¹ Үгрөнчїлерїнїң паза пїрсї Ағаа теен:

– Хан-пиг! Пастап мағаа, парып, пабамны чыып саларға чарат*.

²² Че Иисус ағаа теен:

– Син Минїң соомча пар. Өлїглер өлїглерїн постары чыгзыннар.

Иисустың хазыр чилнї тохтатханы

(Мк 4:35-41; Лк 8:22-25)

²³ Иисус кимее одырыбысханда, үгрөнчїлерї Аның соонча одырганнар. ²⁴ Ол туста көлде хазыр чил пол сыххан, киме салғактарзар кїр парыбыс турған, че Иисус узаан. ²⁵ Андада үгрөнчїлерї, пас килїп, Аны усхурыбысханнар.

* 8:21 Мында пїлдїзі чоғыл, ол үгрөнчїнїң пабазы үреп парған ма алай ол пабазы үреенче аннаң хада поларға сағынған ма.

– Хан-пигібіс! Ал хал пісті! Өлерге чөрбіс! – хысхырғаннар олар.

– ²⁶Ноға іди тың хорых пардар? Киртіністерің пу ла син ме? – нандырған Иисус.

Анан тур киліп, чилнең көлні тызып, амырларға чоохтаан. Сах андох ап-амыр пол парыбысхан. ²⁷Ўгрэнчїлерї, тізен, чапсып, чоохтасханнар:

– Кемдір Ол андағ? Чилнең көл дее Аның чооғын исчелер?

Иисустың айнаа хаптырған ікі кізіні арығлабысханы

(Мк 5:1-20; Лк 8:26-39)

²⁸Иисус, көлні кизіп, Гергесин чирінзер читкенде, Ағаа удур айнаа хаптыртхан ікі кізі сыраттар полчатхан хуюдаң чүгүріс килгеннер. Олардаң хорығып, пірдеезі пу чолча парарға тідінмечен. ²⁹Олар, килбинең, чабал хысхыр сыхханнар:

– Ниме кирек Сағаа пістең, Иисус, Худай Оолғы? Син пісті, тус читкелеккеөк, иреелирге килдің ме?

³⁰Олардаң ырах нимес сосхаларның улуғ өөрі оттап чөрген.

– ³¹Син пісті сүрчетсең, сосхаларның өөрінзер ызыбыс, – сурынғаннар Иисустаң айналар.

– ³²Парыңар, – нандырған айналарға Ол.

Айналар, кізілердең сығып, сосхаларға кір парғаннар. Сах андох прай өөр, пөзік чардаң суға сегірібізіп, суға пурлух парған.

³³Сосха хадарчатханнар, чүгүрібізіп, саарзар чидіп, прай нимеденер, ол чабал хуттарға хаптыртхан кізілерденер дее чоохтап пиргеннер. ³⁴Андада саарның прай чуртағчылары, Иисусха удур сығып, Аны көр салып, постарының чирінең парыбызарға сурынғаннар.

Иисустың хыймыран полбас ағырығнаң ағырчатхан кізіні имнебіскені

(Мк 2:1-12; Лк 5:17-26)

9 Иисус, кимее одырып, нандыра кизіп, Позының саарыңзар* килген. ²Нинче-де кізі Аныңзар чүллері пос кізіні төзегінең хадох ағыл килген. Иисус, оларның андағ киртіністерін көріп, ағырчатхан кізее теен:

– Өрін, оол! Синің чазыхтарың позыдылчалар!

* ^{9:1} Капернаумзар.

³Аны истіп, Моисей Чахии пілігчілерінің хай піреезі сағын салған:

– Ол Худайның үлгүзіне кірісче!

⁴Иисус, оларның сағыстарын піл салып, теен:

– Ноға чүректерінде іди хомай сағынчазар? ⁵«Синің чазыхтарың позыдылчалар» тирге оой ба алай «Тур, пас чөр» бе? ⁶Кізі Оолғының пу чирде чазыхтарны позыдар үлгүзі пар, сірер анзын амох көріп аларзар.

Анаң Ол чүллері пос кізее теен:

– Тур, төзегіңні алып алып, ибінзер пар.

⁷Ол кізі, турып, ибінзер парыбысхан. ⁸Анзын көрген кізілер уғаа таңнап парғаннар. Чазых позытчаң паза имнечең үлгүні кізілерге пиргені үчүн, Худайны саблааннар.

Иисустың Матфейні хығырғаны

(Мк 2:13-17; Лк 5:27-32)

⁹Андартын килчеткенде, Иисус албан чыгчаң Матфей теен кізінің тоғыста одырчатханын көр салған. Анаң ағаа теен:

– Минің соомча пар.

Матфей, тур киліп, Аның соонча парған. ¹⁰Иисус Матфейнің туразында азыранчатхан туста, андар албан чыгчаңнардаң көп кізі, чазыхтығ саналчатханнардаң даа көп кізі килген. Киліп, олар Иисуснаң паза үгренчілерінең хада азыранарға одырғаннар. ¹¹Фарисейлер, аны көріп, Иисустың үгренчілеріне чоохтанғаннар:

– Ноға сірернің Үгретчінер албан чыгчаннарнаң паза чазыхтығ кізілернең хада азыранча?

¹²Иисус, аны ис салып, теен:

– Хазых кізілер нимес, че ағырығлар имчіні кирексидірлер.

¹³Парынар! «Мин тайығны нимес, өлчей киректепчем», – тіп пазылған сөстерні піліп аларға күстенінер. Мин пеер арығ чүректіг кізілерні нимес, че чазыхтығларны, чазыхтарынаң хыйа ползыннар тіп, хығырарға килгем.

Ораза тудардаңар сурұғ

(Мк 2:18-22; Лк 5:33-39)

¹⁴Анаң Иоанның үгренчілері, пас киліп, Иисуснаң сурғаннар:

– Ноға піс фарисейлернең хада ораза көп тутчабыс, Синің үгренчілерің, тізең, ораза тутпинчалар?

¹⁵ Иисус оларға нандырған:

— Ипчі алчатхан оол тойда аалчыларнаң хада полза, олар мөңіс поларлар ба за? Че хоных хончатхан оолны оларның аразынаң апарыбызар кўннер килзе, андада олар ораза тударлар. ¹⁶ Пир дее кізі иргі кип-азахха наа истен намачы салбас. Андаң намачы, иргі исті тали тартып, тизікті улам улуг ит салар нооза. ¹⁷ Наа иткен хызыл арағаны даа иргілен парған торсыхха урбинчалар. Иди урза, иргі ідіс талал парар, андада араға даа төгіл парар, ідіс тее паза нимее чарабас. Наа арағаны, тізең, наа тууп ідіске ур салза, араға даа, ідіс тее үребес.

Хысты тірілдіргеннеңер

(Мк 5:21-43; Лк 8:40-56)

¹⁸ Иисус иди чоохтанып одырған туста, пир пастых кізі, пас киліп, Аның алнында тізекке тўзіп, алданған:

— Хызым сағам на үреп парды, че Син, парып, андар холың салзаң, ол тіріл килер.

¹⁹ Иисус, тур киліп, үгренчілерінең хада ол пастыхтың соонча парған. ²⁰ Ол туста он ікі чыл ханы ағып ағырчатхан ипчі, Иисуссар кистінең пас киліп, Аның кип-азаана холын теертібіскен. ²¹ Ипчі істінде сағын салған: «Аның кип-азаана теңземөк, чазыл парарбын». ²² Иисус, айланып, аны көр салып, теен:

— Хорыхпа хызым! Синің киртінізің сині арачылады.

Ипчі ол тустаң сығара хазыхтан парған. ²³ Пастыхтың ибінзер килгенде, Иисус кізі үреен чирде хобырах ойнапчатханнарны паза чобаға пастырған кізілерні көр салған.

— ²⁴ Хызычах үребеен, ол узупча, аннанар парыңар, — теен оларға Иисус.

Че кізілер, тізең, Иисусха хатхырғаннар. ²⁵ Чонны сығар парыбысханнарында, Иисус, кір киліп, хызычахты холынаң тудыбысхан. Хызычах, тізең, тур килген. ²⁶ Пу нимеденер тылаас прай чирче тарап парыбысхан.

Иисустың харах чохтарны имнебіскені

²⁷ Иисус андартын парчатхан туста, Аның соонча ікі харах чох кізі, парып, хысхырған:

— Айадах піске, Давидтің төлі, Иисус!

²⁸ Иисус туразар кір килгенде, ол харах чохтар — соончох. Андада Иисус оларға теен:

– Сірерні имнеп поларыма киртінчезер бе?

– Йа, Хан-пигібіс! – нандырғаннар Ағаа олар.

²⁹ Андада Иисус, оларның харахтарына холынаң тееп, теен:

– Киртінистерің хоостыра ползын.

³⁰ Оларның харахтары азыл парғаннар. Иисус оларға, хатығла-
нып, теен:

– Көріңер, пірдеезі пілбезін.

³¹ Че олар, сыхтох, прай ол чирге Иисустаңар чоох тарады-
бысханнар. ³² Олар сых париғаннарындох, Иисуссар тілі чох, ай-
наа хаптырған кізіні ағыл килгеннер. ³³ Айнаны сығара сүрдөк,
ол кізі чоохтан сыххан. Кізілер, ол нимее хайхап, чоохтасхан-
нар:

– Израиль чирінде мындағ ниме хачан даа полбаан полған.

³⁴ Фарисейлер, тізең:

– Ол айналарны айналар ханының күзінең сүрібісче, – тіп
чоохтасханнар.

³⁵ Иисус, синагогаларда үгредіп, Тигір хан-чирінеңер Чахсы
Хабарны чоохтап, аймах-пасха ағырығлардаң паза сағ чохта-
ныстардаң кізілерні имнеп ала, прай саарларча паза аалларча
чөрген. ³⁶ Хадарчы чох, майых парып, астых чөрчеткен хойлар
чили, чыылыс парған чоннарны көр салып, Иисус оларға айап
парған. ³⁷ Андада Ол үгренчілеріне тіпче:

– Кисчең ас көп, че тоғынчаң кізі асхынах. ³⁸ Аннаңар пу хы-
ра Ээзінең сурыныңар, хыразында тоғынчаң кізілерні ыссын.

Иисус он ікі үгренчіні үгредерге ысча

(Мк 3:13-19; 6:7-13; Лк 9:1-6)

10 Иисус, Позының он ікі үгренчізін хығыртыбызып, оларға
чабал хуттарны сығара сүрчең паза кізілерні хайдағ даа
ағырығдаң паза хайдағ даа сағ чохтаныстаң имнебісчең үлгү пир-
ген. ² Мына ол он ікі илчінің^c ады: пастағызы Пётр тіп ады-со-
лалығ Симон, анаң аның харындазы Андрей; Зеведейнің оол-
лары Иаковнаң Иоанн харындастар. ³ Филиппнең Варфоломей,
Фоманаң албан чығчаң Матфей, Алфейнің оолғы Иаковнаң
Фаддей тіп ады-солалығ Леввей. ⁴ Симон Кананитнең Иуда Ис-
кариот, ол соонаң Иисусты садыбысхан. ⁵⁻⁶ Иисус, он ікі үгрен-
чізін ызып, оларға мындағ чахығ пирген:

– Иң пурун сірер иудейлерзер парыңар, олар Израиль чо-
нының чіт парған хойлары. Пасха чоннарзар апарчатхан чолча

чөрбөңөр, самарларның^с даа саарларынзар кирбөңөр. ⁷Чөргөн чирлерде Тигір хан-үлгүзи чагдап одыр тіп искіріңер. ⁸Ағырығларны имнебіс турыңар, чызығ палығлығларны арығлабыс турыңар, үрееннерні тірілдірібіс турыңар, айнарларны сүрібіс турыңар, тикке алған нимелерні тиккеөк пирібіс турыңар. ⁹Постарыннаң хада алтын даа, күмүс тее, чис тее ахча нанчыхта-рыңда албаңар. ¹⁰Тоғынчатхан кізее киректеен ниме пирілер, аннаңар сүүмек тее, алыстырчаң кип-азах таа, өдік тее, тайах таа чолға албаңар. ¹¹Пірее саарзар алай аалзар килзеңер, парыңар, поэыңарға турыстығ кізілерні таап алып, чорыхха сыхханча, анда полыңар. ¹²Туразар кірчетсеңер, «Амыр хоных ползын пу ибге» тіп, изеннезіңер. ¹³Ол чурт сіерні турыстығ удурлаза, сіернің алғастарың ол чуртха чидер, че турыстығ удурлабаза, сіернің алғастарың сіерезер нандыра айлан килер. ¹⁴Пірее кізі, сіерні туразар кирбин, сөстеріңні испезе, ол турадаң алай саардаң сығып, азахтарың тозынын хахтабызыңар. ¹⁵Сынны сіерге чоохтапчам, чарғы күнінде Содом паза Гоморра саарларға пу саардаң хай-хай ниик полар.

Полар сүріглердеңер

(Мк 13:9-13; Лк 21:12-17)

– ¹⁶Мин сіерні, хойларны чіли, пүүрлер аразынзар ысчам. Чылан осхас хыйға полыңар, иб тахырахтары осхас пырозы чох полыңар. ¹⁷Кізілер сіерні чарғаа пир турарлар, синагогаларында сіерні соғарлар, аннаңар олардаң китеніңер. ¹⁸Миннең үчүн сіерні пастыхтарзар паза ханнарзар сөörtирлер. Сіер оларға паза прай чоннарға Миннеңер киречілирзер. ¹⁹Чарғы полчатса, хайди паза ниме тирденер сағыссырабаңар. Тузы читсе, ниме чоохтиры сіерге пирілер. ²⁰Андада сіер нимес, че сіердең пастыра Пабаңарның Худы чоохтанар. ²¹Харындас харындазын өлімге ызар, пабазы – оолғын, палалары, паба-ічелерінең тоғыр көдіріліп, өдірерлер. ²²Миннең үчүн сіерні прайзы хырт көрер, халғанчызына теере сыдасхан кізі ле арачылалар. ²³Пір саарда сіерні сүрчетселер, пасха саарзар тизіңер. Сынны чоохтапчам сіерге, Израиль саарларын тооза ирткелеккеөк, Кізі Оолғы чиде түзер.

Үгретчи паза үгретчи

(Лк 12:2-7)

– ²⁴Үгретчи үгретчидең улуғ полбинча, нымысчы ээзінең улуғ полбинча. ²⁵Үгретчи үгретчизи осхас, нымысчы ээзи осхас полза, чидер. Тура ээзін айналар ханы «Веельзевул» тіп адазалар, турадағыларданаң даа іди тібестер бе?

²⁶Чазырған нимелернің пірдеези азылбин пола чоғыл; пасхалары піл салбас чазыт таа пола чоғыл; аннаңар сірерні сүрчеткеннердең хорыхпанар. ²⁷Мин харасхыда сірерге чоохтапчатхан нимені кўн чариинда искирінер, хулахха сыбыхтапчатхан нимені тура хырларынаң үгретінер. ²⁸Сірерні өдірчеткен, че худынарны өдір полбинчатхан кізидең хорыхпанар. Че Кем сірерні дее, көңнінерні дее көйчеткен көлде чох идер, Анзынаң тың хорығыңар. ²⁹Оох ахчаа ікі кічичек пораатайны садып аларға чарир нимес пе зе? Че Пабанарның көнни полбаза, оларның пірдеези чирзер түспес. ³⁰Пастарындағы састар даа прай санал парғаннар. ³¹Хорыхпанар. Сірер көп кічичек хусхаңахтардаң артыхсар нооза. ³²Аннаңар кем чонның алнында Миннең хада полчатханын көзітче, Мин дее Тигірдегі Пабамның алнында аннаң хада полчатханымыңы көзідем. ³³Че кем кізілернің алнында Миннең хыйа улыбызар, Мин дее Тигірдегі Пабамның алнында аннаң хыйа улыбызарбын.

Бнархас нимес, че хылыс ағылғаны

(Лк 12:51-53; 14:26-27)

– ³⁴Мин чир үстүне амыр хоных ағыларға килгем тіп сағынманар, Мин амыр хоных нимес, че хылыс ағыл килгем. ³⁵Мин оолғын пабазынаң, хызын ічезінең, килнін хастынаң чарарға килгем. ³⁶Иди кізінің ыырчылары – аның ибдегілері. ³⁷Кем пабазына алай ічезіне Миннең артых хынча, ол кізі Мағаа турыстығ нимес. Кем оолғына алай хызына Миннең артых хынча, ол Мағаа турыстығ нимес. ³⁸Кем Минің соомча кірезін албин парча, ол Мағаа турыстығ нимес. ³⁹Кем поэнының тынын ал халарға күстенер, ол аны чідіерер, кем Миннең үчўн поэнының тынын чідіерер, ол аны ал халар.

– ⁴⁰Кем сірерні чахсы удурлапча, ол Мині дее іди удурлапча. Кем Мині чахсы удурлапча, ол Мині ысхан Худайны даа іди удурлапча. ⁴¹Кем ухаанчыны ухаанчы тіп удурлапча, ол ухаанчыни

осхас сыйых алар. Кем, арыҥ чүректіг кизіні арыҥ чүректіг кизи тіп, удурлапча, ол арыҥ чүректіг кизіни осхас сыйых алар. ⁴²Кем кичіг кизее, Минің үгреничм полчатханы үчүн не, чирченең соох суғ пирер, ол кизи, сынны сирерге тіпчем, сыйығы чох халбас.

11 Иисус, Позының он ікі үгреничизіне чахыҥлар пирерін тоозып, андартын парып, пасха саарларча үгредіп чөр сыххан.

Кіреске түзірчең Иоанның үгреничлери

(Лк 7:18-35)

²Пиктегде одырчатхан Иоанн, Христостың киректериненер истіп, Андар поэнының ікі үгреничизин ысхан.

– ³Пістің сағыпчатхан кизиби́с Синзиң ме алай піске пасхазын сағирға кирек пе? – тіп суар полғаннар олар Аннаң.

⁴Иисус оларға теен:

– Парынар, Иоаннға исчеткен паза көрчеткен нимеденер чоохтаңар. ⁵Харах чохтар көр сыхчалар, асхатар, тізең, пас сыхчалар, чызыҥ палыҥлыҥлар арыҥланып алчалар, туныхтар, тізең, ис сыхчалар, өліглер тірилчелер, чох кизилерге, тізең, Чахсы Хабарны искірчелер. ⁶Миннең хыйа полбинчатханы, часкалыҥ!

⁷Олар парыбысханда, Иисус чонға Иоаннаңар чоохтап сыххан:

– Ниме көрерге хуу чазызар чөргезер? Чилге чайхал турған хамысты ба? ⁸Ниме көрерге чөргезер? Пай тонан салған кизіни бе? Пай тонан салғаннар хан өрге иблерінде полчалар. ⁹Ниме көрерге сирер чөргезер? Ухаанчыны ба? Иа, ол ухаанчы, тіпчем сирерге, ухаанчыдаң даа артых. ¹⁰Мына пи́ди Иоаннаңар пазылған: «Мына Синиң алныңча Синиң чолыңны тимнир илчимни ысчам». ¹¹Сынны сирерге чоохтапчам, чир үстүне төрееннерниң аразында Кіреске түзірчең Иоаннаң улуғ кизи чох полған, че Тигір хан-чириниң иң кичии дее аннаң улуғ. ¹²Кіреске түзірчең Иоанның күннеринен сығара амға теере Тигір хан-чиринен тоғыр чааласчалар. Аны күстіглер холға алып аларға харасчалар*.

* 11:12 Мында «Кіреске түзірчең Иоанның күннеринен сығара амға теере Тигір хан-чирин чаанаң килче. Аны күстіглер холға алып алчалар» тіп піліп аларға чарир.

¹³Тигір хан-чиріненер Иоанның алнындок прай ухаанчылар чоох-тааннар, Моисей Чахиинда даа аннаңар пазылған. ¹⁴Пу кире-чилесті постарыңа чағын итчетсенер, мына Иоанн – ол пеер килер полған Илия. ¹⁵Хулаа пар кізі иссин!

¹⁶⁻¹⁷Кемге төйлим Мин пу төлні? Тасхар одырып алып, арғыстарына «Піс сіерге хобырахнаң ойнаабыс, че сіерер плесет салбаазар. Піс сіерге хомзыныстығ сарыннар сарнаабыс, че сіерер ылғаспаазар» тіп, хысхырчатхан олғаннарға төйлер. ¹⁸Иоанн, киліп, ораза тудып, араға іспезе дее, аны «айнаа хаптырған» тіченер. ¹⁹Кізі Оолғы, киліп, чиис тее чіпче, хызыл араға даа ісче. Ағаа тіпчелер: «Пу кізі чиис чиирге паза араға ізерге хынча. Ол чазыхтығларның паза албан чығчаңнарның арғызы». Че Худайның хыйғазынаңар аның палалары* кире-челпелер.

Киртінминчеткеннерге сизіндігі

(Лк 10:13-15)

²⁰Андада Иисус, Позының хайхастарының көбізін иткен саарларча чөріп, чазыхтарынаң хыйа полбааннары үчүн, піди пыролап сыххан:

– ²¹Хыйал сағаа Хоразин! Хыйал сағаа Вифсаида! Сіерде иділген хайхастар Тирде паза Сидонда, Худайы чохтарның саарларында, иділген ползалар, олар хачанок, киден кип-азах кизіп, пастарына күл чайып, чазыхтарынаң хыйа полып, Худайзар айланарчыктар. ²²Че тіпчем сіерге, чарғы күнінде Тир паза Сидон саарларға сіердең хай-хай ниик полар. ²³Син дее, Капернаум, тигірзер өөрлеттірерзің ме? Чох, чир түбінзер^c тастаттырарзың! Синде иділген хайхастар Содом саарда иділген ползалар, ол саар амға теере турарчык. ²⁴Че тіпчем сіерге, чарғы күнінде Содом чиріне сіердең хай-хай чаксы полар.

Иисус Пабазын сабландырча

(Лк 10:21-22)

²⁵Олох туста Иисус, чооғын узарадып, теен:

– Пабам! Тигірнең чирнің Ээзі! Мынзын, пілістіглердең паза хыйғалардаң чазырып, кічіг палаларға ас пиргенің үчүн Сині

* 11:19 «Хыйғаның палалары» теені Худайның хыйғазы хоостыра тудынчатхан кізілерні таныхтапча.

саблапчам. ²⁶ Ыа, Пабам, мына піди ползын тіп хынғазың Син. ²⁷ Пабам прай нимені Мағаа пирген. Оолғын Пабазынаң пасха пір дее кізі пілбинче, Пабазын даа Оолғынаң пасха, паза Оолғы Пабазынаң таныстырарға хынған кізілердең пасха пірдеезі пілбинче. ²⁸ Киліңер Минзер прайзынар, істенчеткеннер паза аар чүктіглер, Мин сірерге тынағ пирербін. ²⁹ Мин нымзах паза пазымның чүректігбін, аннаңар, Минің чүгімні постарыңа артынып, Миннең үгреніңер, іди сірер тынағ табарзар. ³⁰ Минің чахығларым олаңайлар, Минің чүгім, тізең, ниик нооза.

Иисус тынағ кўнінің дее ээзі

(Мк 2:23-28; Лк 6:1-5)

12 Пірсінде суббота кўнде Иисус тамах өсчеткен хырача ирткен. Аның үгренчілері, астап парып, пазах үзіп, чіп сыханнар. ² Аны көріп, фарисейлер Иисусха чоохтанғаннар:

– Көр, Синің үгренчілерің субботада итпес нимені итчелер.

³ Иисус оларға нандырған:

– Хачан Давид поэы паза аннаң хада полған чоны астап парганда, аның ниме иткенін хығырбаазар ба? ⁴ Хайди ол, Худай туразынзар кіріп, поэына паза поэының кізілеріне чиирге чардылбинчатхан, абыстар ла чічең тайығ халастарын чеен? ⁵ Храмда абыстар субботадаңар Моисей Чахиин сайбазалар даа, пыролары чох халчатханнарын Моисей Чахиинда хығырбаазарох па? ⁶ Тіпчем сірерге, храмнаң даа Улии мында пар. ⁷ «Мин тайығны нимес, өлчей киректепчем» теені ниме таныхтапчатханын пілген ползар, сірер пырозы чоhtarны пыролабасчыхсар. ⁸ Кізі Оолғы субботаның даа ээзі нооза.

Холы хуруп парған кізіні субботада имнебіскені

(Мк 3:1-6; Лк 6:6-11)

⁹ Анаң Ол, хыйа парып, оларның синагогаларынзар кірген.

¹⁰ Анда холы хуруп парған кізі полған. Синагогадағылар, Иисусты пыролирға полып, Аннаң сурғаннар:

– Субботада имнирге чарир ба?

¹¹ Иисус, тізең, оларға теен:

– Субботада чалғыс хойынар оймахха түс парза, сірернің хайзынар, холын сунып, сығара тартпас? ¹² Кізі, тізең, хойдан хай-хай аарлығ. Аннаңар чахсы киректерні субботада даа идерге чарир.

¹³ Аһаң Иисус ол кизе теен:

– Холың алнынзар сун.

Аһзы сунғандох, пу холы, пирсиок чили, хазых пол парған.
¹⁴ Фарисейлер, тизең, сых парыбызып, Иисусты чох идерденер чөптес сыхханнар. Че Иисус, аны пил салып, андартын парыбысхан.

Худай талаан нымысчы

¹⁵ Аһның соонча көп чон парған. Ол ағырығларынаң прайзын имнебіскен. ¹⁶ Позынаңар пирдеезіне чоохтабасха чахаан. ¹⁷ Худайның ухаанчы Исайй пастыра чоохтаан чооғы тол парар үчүн, прай пу нима идилген: ¹⁸ «Мына Минің таллап алған Оолғым, Ол Минің хынғаным, Ағаа Минің көңнім өрінче. Ағаа Позымның Худымны пирербин. Ол, тизең, Минің чарғымны чоннарға искирер. ¹⁹ Ол таласпас, хысхырбас, үнін дее Аһның тасхар пир дее кизи испес. ²⁰ Чарғыны чиніске читирбеенде, Ол сыы пазыл парған хамысты сындырбас, ысталчатхан чарытхыны даа үзирбес ²¹ Ағаа прай чоннар ізенерлер».

Кемнің үлгүзінең?

(Мк 3:20-30; Лк 11:14-23; 12:10)

²² Аһаң Иисуссар, айнаа хаптырып, чоохтан полбинчатхан паза көр полбинчатхан кизіні ағыл килгеннер. Ол аны чоохтан полар паза харахтарын көр полар иде имнебіскен. ²³ Прай кизілер, таңнап, сурастырғаннар:

– Пу Давидтің Оолғы Мессий-Христос па таң?

²⁴ Фарисейлер, тизең, мынзын истип, тееннер:

– Ол айналарны айналар ханы Веельзевул* пирген күснең не сығара сүрче полар.

²⁵ Че Иисус, сағыстарын піліп, оларға теен:

– Пос позын ыра-чара тартчатхан ноо даа хан-чирі ээн-хоол халар. Пос позын ыра-чара тартчатхан ноо даа саар алай тура үр тур полбас. ²⁶ Иди сайтан сайтанны сүрчетсе, ол позы позын ыра-чара тартча. Хайди андада аһның үлгүзи тур халар? ²⁷ Мин Веельзевулның күзінең айналарны сүрчетсем, сірернің үгренчилерің кемнің күзінең айналарны сығара сүрчелер? Аннаңар олар сірерге чарғычы ползыннар. ²⁸ Мин айналарны Худай Худының

* 12:24 *Веельзевул* – піди сайтанны адачаңнар.

күзінің сығара сүрчетсем, анзы Худай хан-үлгүзі сірерзер чит килгені полча. ²⁹ Піреезі, күстіг кізінің туразынзар кіріп, аны пастап палғап албаза, туразындағы нимелерін хайди оғырлап алар? Палғап алза, андада туразын тонап алар. ³⁰ Кем Миннең хада нимес, ол Миннең тоғыр полча, кем Миннең хада чығбинча, ол чайа тастапча. ³¹ Аннаңар сірерге тіпчем: полған на чазых паза чабал чоох үчүн кізілернің пыроларын тастирға чарир. Че Худай Худын чабаллапчатхан кізілернің пыролары тасталбас. ³² Кем Кізі Оолғын чабаллир, аның пырозын тастирлар, че Худай Худын чабаллапчатхан кізінің пырозы амғы даа паза килчеткен дее туста тасталбас.

Ағас чистектерінең пілдістіг поладыр

(Лк 6:43-45)

– ³³ Чахсы ағастың чистектері дее чахсы поладыр; ағас хомай полза, аның чистектері дее хомай поладыр. Ағасты чистегінең піледірлер нооза. ³⁴ Чылан палалары! Хайди сірер, постарың чабал полчадып, чахсы нимеденер чоохтас полчазар? Кізінің істінде нима көп, анзы тілінең сыхча. ³⁵ Чахсы кізі чахсы нимелер чыындызынаң чахсы нима сығарадыр, хомай кізі хомай нимелер чыындызынаң хомай нима сығарадыр. ³⁶ Тіпчем сірерге, полған на алас-улас сөс үчүн кізілер чарғы күнінде нандырарлар. ³⁷ Син сөстеріңнең ахтанып аларзың алай ба сөстерің үчүн чарғылардырзың.

Кізілер танығлар хысчалар

(Мк 8:11-12; Лк 11:29-32)

³⁸ Андада Моисей Чахии пілігчілерінің паза фарисейлернің хай піреелері піди тееннер:

– Ёгретчі, Синнең танығ көрерібіс килче.

³⁹ Че Иисус оларға нандырған:

– Худайдаң хыйа полған чабал төл хайхастығ танығны көрерге сағынадыр. Иона ухаанчының таниинаң пасха пір дее танығ сірерге пирілбес. ⁴⁰ Иона улуғ палыхтың істінде үс күн паза үс хараа хайди полған, идөк Кізі Оолғы чирнің істінде үс күн паза үс хараа полар. ⁴¹ Чарғы күнінде Ниневий саардағылар, амғы төлнең хада турып, аны пыролирлар. Олар, Ионаның үгредиин истіп, пыросынып, чазыхтарын тастааннар. Мынзы, тізең, Мында Ионадаң даа улуғ. ⁴² Чарғы күнінде үстүнзархы чирлердегі хан

ипчі, пу төлнең хада турып, сірерні пыролир. Ол Соломонның хыйға сөстерін чир хыринаң истерге килген нооза. Че Мында полчатхан ниме, тізең, Соломоннаң улуғ*.

Чабал хуттың айланғаны

(Лк 11:24-36)

– ⁴³ Айна, кізідең сығып, амыр орын кілеп, суғ чох чирлерче чөредір, че тілеенін таба чоғыл. ⁴⁴ Андада ол тіпче: «Мин позымның сыххан турамзар нандыра айланим». Айлан киліп, көрзе, ол туразы пос, сыбырыл парып, арығ турча. ⁴⁵ Андада ол, парып, позынаң хай-хай чабал ам даа читі айнаны хығырып, кізі істіне кіріп, анда чуртап сығадыр. Мынзы, тізең, ол кізее пастағызының хыринда улам хомай поладыр. Пу чабал төлнең ідөк полар.

Иисустың ічезі паза харындастары

(Мк 3:31-35; Лк 8:19-21)

⁴⁶ Иисус турада чоннаң чоохтасчатхан туста, Аның ічезінең харындастары, тасхар турып, Анынаң чоохтазып аларға хынғаннар. ⁴⁷ Анаң Иисусха кем-де теен:

– Ічеңнең харындастарың тасхар турчалар, Синнең чоохтазып аларға хынчалар.

⁴⁸ Ол, тізең, чоохтанчатхан кізее піди нандырған:

– Кем Минің ічем? Кемнер Минің харындастарым?

⁴⁹ Анаң, Позының үгренчілерінзер холынаң көзідіп, теен:

– Мына Минің ічем паза Минің харындастарым. ⁵⁰ Кем Тигірдегі Пабамның көңнін толдырча, ол Минің харындазым, пичем паза ічем полча.

Таарығчыдаңар кип-чоох

(Мк 4:1-9; Лк 8:4-8)

13 Олох күн Иисус, ибдең сыға, көл хазынзар парып, анда одыр салған. ² Аның хыринда уғаа көп кізі чыыл парғаннар, Иисус, суғдағы кимезер парып, анда одыр салған. Прай чон, тізең, чар хазында турған. ³ Иисус оларға көп нимеденер кип-чоохтар^c пастыра чоохтаан:

* 12:42 Көр Пурунғы Молчағның «Ханнардаңар 1-ғы» (1 Царств) киндезі 10:1-13.

– Мына таарыҥчы таарирға сыххан. ⁴Ол таарыпчатханда, хай-пирее үреннер чол хазына түсклеп парғаннар. Хустар, учух киліп, оларны хахлап салғаннар. ⁵Пиреелері тобырағы асхынах, тастыҥ чирге түс парғаннар, тобырағы анда халын полбааннар, түрче полбинаң өсклеп килгеннер. ⁶Күн сых килгенде, тізең, хулғалар, чилегелері чохта, салығып, хуруп парғаннар. ⁷Пиреезі тигенек аразына түс парған. Тигенектер, өс киліп, оларны чабыра пазыбысханнар. ⁸Пиреезі, чахсы чирге түс парып, ниміс пирген: хайзы чүс хати, хайзы алтон хати, хайзы отыс хати көп. ⁹Хулаа пар кізі, иссін!

Кип-чоохтарның тузазы

(Мк 4:10-12; Лк 8:9-10)

¹⁰Үгренчілері, Иисуссар чағын пас киліп, сурғаннар:

– Ноҕа Син оларға кип-чоохтарнаң чоохтапчазың?

¹¹Ол оларға піди нандырған:

– Сірерге Тигір хан-чирінің чазыттарын пілерге пирілген, оларға, тізең, андаҕ үлүс түспеен. ¹²Кемнің пар, аҕаа хоза пирілер. Ани уламох көп полар. Кемнің чоғыл, аның пар даа ниезін алып аларлар. ¹³Олар, көрзе дее, көр полбинчалар, иссе дее, ис полбинчалар, піл тее полбинчалар. Аннаңар Мин оларға кип-чоохтарнаң чоохтапчам. ¹⁴Оларда Исайинің ухаанчы чооғы толча: «Хулахнаң истерзер, че піл полбассар, харахнаң көрерзер, че көр полбассар. ¹⁵Ол кізілернің чүректері хат парғаннар, хулахтарынаң чадап искеннер, харахтары чабыл парғаннар. Андаҕ полбаан полза, харахтарынаң көрерчіктер, хулахтарынаң истерчіктер, чүректерінең оннирчыхтар. Андада Минзер, постарын имнебіссін тіп, айланарчыхтар». ¹⁶Сіреп, тізең, харахтарың көрчеткенненер паза хулахтарың исчеткенненер, часкалығзар. ¹⁷Сынны сірерге тіпчем, көп ухаанчыларның паза арыҕ чүректіг кізілернің сіреп көрчеткен ниені көрерлері килген, че көрбееннер, сіреп исчеткен нимелерні истерлері килген, че испееннер.

Таарыҥчыдаңар кип-чоохты піліп аларынаңар

(Мк 4:13-20; Лк 8:11-15)

¹⁸Сіреп, тізең, таарыҥчыдаңар кип-чоохтын ниені таныхтапчатханын истіп алыңар. ¹⁹Тигір хан-чиріненер сөсті истіпчеткен, че аны піл полбинчатхан полған на кізізер сайтан киліп,

чүреенде таарылған сөсті ал чөрібісче. Мына мындаг кизилер чол хазында таарылған тамахха төйлер.

²⁰ Тастыг чирге түскен тамах, тізең, сөсті истөк, өрініп, аны поэна чағын алчатхан кизіні таныхтапча. ²¹ Аның өзені чохта-нар паза пик сағыстыг ниместеңер, сөс үчүн хыйыхтатсох алай сүрдір сыхсох, ол сөстең хыйа полыбысча.

²² Тигенектер аразына түскен тамах, тізең, сөсті исчеткен кизіні таныхтапча. Че ол кизі, чуртасха сағыссырап паза ис-пайга чабыланып, ол сөсті чабыра пазыбысча. Сөс, тізең, тузазы чох хала парча.

²³ Чахсы чирге тоолаан тамах, тізең, сөсті исчеткен паза піл полчатхан кизіні таныхтапча: ол үрен пирче, пирезі чүс хати, пасхалары алтон алай отыс хати көп.

Пуртах оттардаңар кип-чоох

²⁴ Анаң Исус хоза пір кип-чоох чоохтап пирген:

– Тигір хан-чирі хыразында маңат үреннер таарып салған кизе төй. ²⁵ Пу кизінің ыырчызы, прай чон узупчатхан туста киліп, пуғдай аразына пуртах оттың үренін чайа тастап, чөрібіскен.

²⁶ Пуғдай, өзіп, пазахтаныбысханда, пуртах оттар хадох көдірілібіскеннер. ²⁷ Хыра ээзінің нымысчылары, аныңзар киліп, чоохтааннар: «Ээзі кизі! Син поэыңның хыранда чахсы үреннер таараан полбадың ма? Пуртах оттар анда хайдаң өс килділер?»

²⁸ Ол нымысчыларына нандырған: «Аны ыырчы иткен». Нымысчылары тееннер: «Піс, парып, ол пуртах оттарны чулыбызыбыс па?»

²⁹ Че ээзі теен: «Чох, сірер пуртах оттарнаң хада пуғдайны даа оннабин чулыбызарзар. ³⁰ Ас кизеріне теере мынзы даа паза анзы даа хада өссіннер. Ас кичетсе, мин тоғынчыларға чоохтирбын: пуртах оттарны өртебізер үчүн, оларны чыып, поомнарға палғабызыңар. Пуғдайны, тізең, аңмарымзар чыып салыңар».

Горчица үренінеңер кип-чоох

(Мк 4:30-34; Лк 13:18-21)

³¹ Анаң Исус пазох пасха кип-чоох чоохтап пирген:

– Тигір хан-чирі кизі поэының хыразында таарып салған горчица үреніне төй. ³² Горчица үрені прай үреннердең иң кічиг дее полза, че хачан өс парза, прай тамахтардаң улуғ полча паза ағас осхас полыбысча. Тигірдегі хустар, учух киліп, аның салааларында түнепчелер.

Ачытхыдаңар кип-чоох

³³ Анаң оларға пазох пір кип-чоох чоохтаан:

– Тигір хан-чирі ачытхаа төөй. Ипчи кизи, пір улуғ сапчачха унға ачытхыны салыбызып, хойытхы турғызыбысча, анзы, тізең, ачып, көдірілче.

³⁴ Иисус прай пу нимелерни чонға кип-чоохтарнаң чоохтаан, кип-чоохтар чох, тізең, оларға чоохтабаңаң. ³⁵ Ухаанчы пастыра чоохтааны тол парар үчүн, иди полған. Ол пиди тіпчедір: «Сі-рернең кип-чоохтарнаң чоохтазарбын. Тилекей пүткеннең пеер, полған чазыттығ нимелерни чоохтирбын».

Пуртах оттаңар кип-чоохты піліп аларынаңар

³⁶ Кизилерни позыдыбызып, Иисус туразар кір килген. Аның үгренчилери, пас килип, сурғаннар:

– Хырадағы пуртах оттардаңар кип-чоохты піске чарыт пир.

³⁷ Иисус оларға пиди нандырған:

– Маңат үреннерни таарыпчатханы – Кизи Оолғы. ³⁸ Хыра – чир үстү, чახсы үреннер – Тигір хан-чириниң ооллары, пуртах оттар, тізең, – сайтанның ооллары. ³⁹ Пуртах оттарны таараан ыырчы – сайтан, ас кискени – амғы тустың тоозылғаны, ас кичеткеннер – ангеллер. ⁴⁰ Хайди пуртах оттарны, чыып, өртепчелер, амғы тус тоозылчатса, сах иди полар. ⁴¹ Кизи Оолғы Позының ангеллерин ызыбызар, олар чазыхтарға сухханнарны паза чабал нимелер иткеннерни, Аның хан-чиринең чыып, ал парыбызарлар. ⁴² Оларны изиг песке тастирлар. Анда сыыт паза тис хычыразы полар. ⁴³ Андада Пабазының хан-чиринде прай арығ чүректіг кизилер, күн чили, чарып турарлар. Кемниң исчең хулаа пар, иссин!

Ис-пайдаңар кип-чоохтар

– ⁴⁴ Тигір хан-чирі чазыда көөм салған алтын-күмүске төөй. Кизи, аны таап алып, хатап чазырып, өрингенинең позының прай нима-ноозын садыбызып, ол чазыны садыып алча. ⁴⁵ Тигір хан-чирі аарлығ нинчини тілеп чөрчеткен садығчаа даа төөй. ⁴⁶ Пір аарлығ нинчини таап алып, ол, прай позының нима-ноозын садыбызып, ол нинчини садып алча.

Сөзирбеденер

– ⁴⁷Тигір хан-чирі талайзар тасталған паза аймах-пасха палыхтарны сүүп алған улуғ сөзирбее дее төөй. ⁴⁸Тол парған сөзирбени чарға сығара тартып алып, чахсы палыхтарны хапчыхтарзар тееріп, хомайларны, тізең, оортах тастабысханнар. ⁴⁹Түгенчі тус килзе, идөк полар. Ангеллер, сығып, чабалларны, арығ чүректіг кизілернің аразынаң таллап алып, ⁵⁰ізіг песке тастирлар. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар.

⁵¹Анаң Иисус олардаң сурған:

– Сіреер прай пу нимені піл полдыңар ба?

– Йа, Хан-пигібіс! – тіп нандырғаннар олар.

⁵²Анаң оларға піди теен:

– Аннаңар Тигір хан-чирінің үгредиин піліп алған Моисей Чахииның полған на пілігчізі поэының пайын чыыпчатхан орынаң иргі паза наа нимелерні сығарчатхан кізее төөй.

Иисусха төреен саарында куртінмеени

(Мк 6:1-6; Лк 4:16-30)

⁵³Иисус, пу кип-чоохтарны чоохтирын тоозып, аннаң парыбысхан. ⁵⁴Поэының чуртапчатхан саарынзар киліп, орындағы синагогада кизілерні үгреткен. Кизілер, таңнап, чоохтасханнар:

– Хайдаң полчаң Аның андағ хыйғазы паза хайхастар итчең күзі? ⁵⁵Ол ағас узанчаң кизінің оолғы нимес пе зе? Аның ічезі Мария нимес пе зе? Харындастары Иаков, Иосий, Симон паза Иуда ниместер бе зе? ⁵⁶Аның пицелері* прайзы пістің арабыста чуртапчалар нимес пе зе? Хайдандыр Аның прай пу оңдайлары?

⁵⁷Аннаңар Аны нимее салбааннар. Иисус оларға теен:

– Ухаанчыны прай чирде улуғлидырлар, че төреен чирінде паза Поэының ибінде ле улуғлир чоғыллар.

⁵⁸Олар іди киртінминчеткеннеер, Иисус анда хайхастығ ниеме көп итпеен.

* Православие кибірі Иисустың пицелері полған тіп санапча. Грек пічии пиче алай хыс туңма полчатханын өнемин таныхтабинча.

Кіреске түзірчең Иоанның өдірткені

(Мк 6:14-19; Лк 9:7-9)

14 Ол туста Галилей чирінің ханы Ирод Иисустанар чоохтарыны ис салған. ²Ирод позының ибіркілеріне теен:

– Ол Кіреске түзірчең Иоанн полар. Ол, тіріл киліп, хайхастар итче полар.

³⁻⁴Ирод Филипп харындазының ипчізінен – Иродиаданан – хада чуртапчатханнаңар, Иоанн Иродха тічең: «Сағаа ол ипчіні аларға чарабас полған». Ирод, тізең, Иродиаданың үчүн Иоанны, тудып алып, харибге чаап салған полған. ⁵Ирод аны өдірібізерге иткен, че Иоанны ухаанчаа саначаннар, аннаңар ол чоннаң хорыххан.

⁶Иродтың төреен күнін таныхтапчатханда, Иродиаданың хызы, аалчыларның алнында плесет салып, Иродтың көнніне кір парған.

⁷Аннаңар Ирод, ол хыс ниме сурза, аны пирем тіп, ағаа молчап чоохтанған. ⁸Анзы, тізең, ічезі көөктірген ондайнаң чоохтанған:

– Кіреске түзірчең Иоанның пазын мында табахха сал пир мағаа.

⁹Хан сағысха түскен, че аалчылар алнында пирген сөзін тудар үчүн, ол хыстың сурынызын толдыр пирерге чахаан. ¹⁰Иоанның мойнын харибде кизе сабызарға кізілер ысхан. ¹¹Анаң олар аның пазын, табахта ағыл киліп, ол хысха пиргеннер, анзы, тізең, ічезіне апар пирген. ¹²Иоанның үгречілері, киліп, аның сөөгін алып алып, чыып салғаннар. Соонаң, парып, ол тылаасты Иисусха искір пиргеннер.

Пис муң кізіні тосхырғаны

(Мк 6:30-44; Лк 9:10-17; Ин 6:1-14)

¹³Иисус, Иоаннаңар ис салып, кимее одырып, хуу чазызар алдыра, чалғызан полып аларға тіп, чүс парыбысхан. Кізілер, Иисустың чүс парыбысханын истіп, саарларынаң Аның соонча суғ хастада чазағ парғаннар. ¹⁴Иисус, чарға сығып, көп кізінің чыыл парғанын көр салған. Оларға айап парып, ағырың кізілерні имнебіскен.

¹⁵Иир пол парғанда, Иисустың үгречілері, пас киліп, тееннер:

– Орай пол парды, мында ээн чазы. Кізілерні позыт, аалларзар парып, постарына чиис садып алзыннар.

¹⁶Че Иисус оларға теен:

– Оларға парарға кирек чоғыл. Сірер оларға чічең ниме пирінер.

– ¹⁷Пістің мында пис ле халас паза ікі ле палых, – нандырганнар Ағаа үгречілері.

– ¹⁸Ағылыңар ол чиисті пеер Мағаа, – теен Иисус.

¹⁹Анаң Ол, чонға көк отха одыраға чахып, ағылған пис халасты паза ікі палыхты алып, тигірзер көріп, Худайны алғыстап, анаң халасты, сындырып, үгрөнчilerine пирген, олар, тізең, кізілерге үлееннер. ²⁰Прайзы, азыранып, тос парған. Чиистің артхан-халғанын он ікі торасха толдыра чыып алғаннар. ²¹Анда, тізең, ипчілерні паза олғаннарны санабаза, пис муңа чағын кізі азыранған.

Иисустың суғча чөргені

(Мк 6:45-52; Ин 6:15-21)

²²Олох туста Иисус үгрөнчilerine, кізілерні иблерінзер позытхалаххаох, кимее одырып, Позынаң пурун тігі саринзар чүзерге чахаан. ²³Чонны позыдыбыспинаң, Ол, чалғызан пазырып аларға тіп, тағзар парған. Иирде дее Ол анда чалғызан полған. ²⁴Пайаағы киме, тізең, көл ортызында полған. Удур чил үбүргеннеңер, киме салғатарға саптырған. ²⁵Таң алнында үс-алты час аразында Иисус оларзар суғ үстүнче пар сыххан. ²⁶Үгрөнчілері, Аның іди суғ үстүнче чазағ килчеткенін көр салып, үрүгізіп ала, «Пу сүне» тіп хысхырысханнар. ²⁷Че сах андох Иисус оларнаң чоохтас сыххан:

– Махачы полыңар! Минмін. Хорыхпанар, – теен Ол.

– ²⁸Хан-пигім! Сынап Син ползаң, мағаа Синзер суғча парарға чахиң пир, – теен андада Ағаа Пётр.

– ²⁹Кил! – теен Иисус.

Пётр, кимедең сығып, суғча Иисуссар пар сыххан. ³⁰Че улуг чилні көрбинен, ол хорых парып, суға пат сыххан.

– Хан-пигім! Арачыла мині! – хысхырған ол.

³¹Сах андох Иисус, холын андар сунып, аны тудып алып, теен ағаа:

– Киртінізі ас кізі! Ноға ікінчілебискезің?

³²Олар кимее одырыбысханда, чил тохтап парған. ³³Кимеде одырғаннар, Иисуссар пас киліп, мөкейіп пазырып чоохтанғаннар:

– Син сынап таа Худай Оолғы полтырзың.

Геннисарет чиріндегі ағырығларны имнебіскені

(Мк 6:53-56)

³⁴Көлні кизіп, олар Геннисарет чирінзер читкеннер. ³⁵Ол чирдегі чон, Аны танып, прай ибіркілерге искіргеннер. Ағырығ кізілерін прай Ағаа ағылғаннар. ³⁶Аның кип-азаана холларын көмес тее теертіп аларға сурынғаннар. Теңеннері имненіп ал турғаннар.

Улуғларның кибірлери

(Мк 7:1-23)

15 Ол туста Иисуссар Иерусалимнең Моисей Чахии пілігчилери паза фарисейлер, килип, Ағаа чоохтааннар:

– ²Ноға синиң үгреничлериң, пурунғыларның кибірін сайбап, хол чуғбин, халас чипчелер?

³Иисус, тізең, оларға нандырып, теен:

– Сіреп дее ноға постарыңның кибірлериң үчүн Худай чахиин сайбапчазар? ⁴Худай піди үгреткен: «Пабаң-ічеңни улуғла» паза «Паба-ічеденер чабал чоохтанғаны кізіні өлімге ағылар». ⁵Сіреп, тізең, мына ниме тіпчезер: пірее кізі пабазына алай ічезіне «Сіреп миннең алчаң ниме минің Худайға пирчең сыйиим полча» тіпчетсе, ⁶ол кізі поэның пабазын алай ічезин улуғлап полбинча. Кибірлериңе ле тудынып, сіреп Худай чахиин хыйа итчезер. ⁷Чойырхостар! Исайиңнің пічиинде сіреденер орта чоохталған: ⁸«Пу кізілер Мини тілде ле улуғлапчалар. Чүректері, тізең, оларның Миннең ырах. ⁹Чонның кибір-чозахтарына ла кізілерни үгретип, Мини тикке ле улуғлаачых полчалар».

¹⁰Иисус, кізілерни хығырып, оларға чоохтаан:

– Истиңер паза піліп аларға күстеніңер. ¹¹Кізіні ахсына кирчеткен ниме кирліг итпинче, че ахсынаң сыхчатхан сөстер кізіні кирліг итче.

¹²Андада үгреничлери, Иисуссар пас килип, тееннер Ағаа:

– Фарисейлер, пу сөстерни истип, хомзын парғаннарын пілчезиң ме?

¹³Ол, тізең, нандырып, піди теен:

– Тигірдегі Пабам Поэзы одыртпаан полған на өзім, чилегезинен хада ходыра тартылып, хыйа тасталар. ¹⁴Оларданар сағыссырабанар. Олар харах чохтарның харах чох пастыхтары. Харах чох кізі харах чоғох кізіні апарчатса, олар ікізінең оймахха түс парарлар.

¹⁵Пётр, тізең, Иисусха нандырып, теен:

– Кип-чооғынны чарыт пир піске.

– ¹⁶Ам даа піл полбинчазар ба сіреп? – теен Иисус.

– ¹⁷Ахсына кирген ниме, харнынзар прай парып, анаң тастынзар сығара тасталчатханын пілбинчезер бе? ¹⁸Че ахсынаң сыхчатхан прай ниме чүректен сыхчатхан ниме полча, аннаң ол кізіні кирліг итче. ¹⁹Чабал сағыстар, өдірери, оралызары, чөреес

хылыхтары, оғырлиры, чой киречілірі, сөклирі чүректен сыхчалар нооза. ²⁰ Мынзы кізіні кірліг итче. Чуғбаан холнаң азыранғаны, тізең, кізіні кірлебинче.

Ханаан чиріндегі ипчінің киртінізі

(Мк 7:24-30)

²¹ Иисус, андартын парып, Тир паза Сидон саарларның чирлерінзер чөрібіскен. ²² Ол чирлердең сыххан ханаан ипчі, Иисуссар киліп, хысхырған:

— Айадах мағаа, Хан-пигім, Давид төлі! Минің хызым айнаа тың хаптырт салды.

²³ Че Ол ағаа пір дее сөс чоохтанмаан. Андада үгренчілері, пас киліп, Аннаң сурынғаннар:

— Пістең оортах ызыбыс аны, сообысча хысхыр килче!

— ²⁴ Худай Мині Израиль чонының на астых парған хойларынзар ысхан, — тіп чоохтанған үгренчілеріне Иисус.

²⁵ Че ол ипчі, пас киліп, Ағаа мөкейіп пазырып, алданған:

— Хан-пигім! Мағаа полыс пир.

²⁶ Ол, тізең, нандырып, теен:

— Олғаннар чічең халасты, алып, адайларға тастап пирчеткені чахсы нимес.

— ²⁷ Анзы андағ, Хан-пигім! Че адайлар даа ээлерінің столынаң түскен унахтарны чіпчелер, — теен ипчі.

²⁸ Андада Иисус ағаа нандырған:

— Илбек полтыр киртінізің. Аннаңар сағаа синің көнніңче ползын.

Сах андох ол ипчінің хызы хазыхтан парған.

Иисустың көп кізіні имнебіскені

²⁹ Иисус, андартын айланып, Галилей көлі хазынзар киліп, тағзар сығып, анда одыр салған. ³⁰ Анаң көп чон, постарынаң хада ахсахтарны, харах чохтарны, тіл чохтарны, кинектерні паза даа пасха ағырыға пастырчатханнарны Иисуссар ағылып, оларны Аның азағын алдыра салғаннар. Анзы, тізең, оларны имнебіскен. ³¹ Чон, тіл чохтарның чоохтан сыхханын, кинектернің хазыхтан парғанын, ахсахтарның пас чөр сыхханын, харах чохтарның көр сыхханын көріп, хайхап, Израиль Худайын саблаан.

Төрт муң кізінің тосханы

(Мк 8:1-10)

³² Иисус, үгренцілерін хығырып, теен:

– Мағаа пу чон айастығ, үс кўн Миннең хада пол парирлар, чічең нимелері чоғыл. Чолда үзе майых парбазыннар тіп, азырабин позыдарға хынминчам.

– ³³ Хуу чазыда пу син чонны азырачаң халас хайдаң аларбыс? – үгренцілері тееннер Ағаа.

– ³⁴ Нинче халас сірерде пар? – сурған олардаң Иисус.

Олар, тізең, тееннер:

– Читі халас паза көп нимес палығас.

³⁵ Андада Ол кізілерге чирге одыр саларға чахыбысхан. ³⁶ Анаң, читі халасты паза палыхтарны алып, Худайға алғыс пирген. Сындырып, үгренцілеріне пирген, үгренцілері – кізілерге. ³⁷ Прайзы, азыранып, тос парған. Халған чиистің кизектері читі корыпха тол парған. ³⁸ Ипчілерні паза олғаннарны санабаза, төрт муңча кізі азыранған. ³⁹ Иисус, чонны позыдып, кимее одырыбызып, Магдала чирінзер читкен.

Фарисей танығ сурчалар

(Мк 8:11-13; Лк 12:54-56)

16 Фарисейлернең саддукейлер*, пас киліп, Аны сыныхтирға полып, тигірдең танығ көзіт пирерге сурынғаннар. ² Ол, тізең, оларға нандырған:

– Кўн хончатса, сірер тіпчезер: «Тигір хызыл, аннаңар айас кўн полар». ³ Иртен, тізең, сірер «Тигір уғаа хызыл, аннаңар пўүн чут кўн полар» тіпчезер. Чойырхостар! Тигірнің сырайын танып пілчезер, че килчеткен тустың танығларын танып полбинчазар! ⁴ Худайдаң хыйа полған чабал төл! Худай танығларын көрерге сурынчазар ба? Чох! Иона ухаанчының таниинаң пасха пір дее танығ пирілбес сірерге. Анаң оларны халғыс салып, Ол хыйа пас парыбысхан.

* 16:1 *Фарисейлернең саддукейлер* – иудейлернің ікі пасха религия паза политика партиялары. Көр чарыдығылығ сөстікте.

Фарисейлернең саддукейлернің ачытхызы

(Мк 8:14-21)

⁵Анан үгрөнчїлерї кӧлнїң тїгї саринзар кис парыбысханнар, че халас аларға ундут салтырлар. ⁶Иисус оларға теен:

– Кӧрїнер, фарисейлернең саддукейлернїң ачытхыларынан китенїнер.

– ⁷Анзын халас албааныбыстанар тїпче полар, – чоохтасханнар үгрөнчїлерї постары аразында.

⁸Иисус нимеденер чоохтасчатханнарын пїлген, аннаңар оларға теен:

– Ноға сїрер, ас киртїнїстїглер, халас албааннаңар постарын аразында чоохтазып одырчазар? ⁹Сїрер ам даа пїл полбинчазар ба? Пис муң кїзее пис халас читкенїненер ундуп салғазар ба? Нинче торас чыып алғазар? ¹⁰Читї халастың тӧрт муң кїзее читкенїненер чи? Нинче корып чыып алғазар? ¹¹Хайди онар полбинчазар, Мин сїрерге, халастанар нимес, фарисейлернең саддукейлернїң ачытхызынаң китенерденер чоохтанғам.

¹²Андада олар Ол, халас ачытхызынаң нимес, че фарисейлернең саддукейлернїң үгредиинен китенерденер чоохтаанын пїлїп алғаннар.

Пётр Иисусты Худай Оолғы тїп адапча

(Мк 8:27-30; Лк 9:18-21)

¹³Филипптїң Кесар тїп саарның чирлерїнзер килїп, Иисус Позының үгрөнчїлерїнен сурған:

– Кїзїлер Минї, Кїзї Оолғын, кемге санапчалар?

– ¹⁴Пїреезї Кїреске тўзїрчен Иоаннға, пасхалары – Илия, Иеремийге алай пасха даа ухаанчыларның пїреезїне санапчатханнар парларох, – тееннер олар.

– ¹⁵Сїрер чи Минї кемге санапчазар? – сурған үгрөнчїлерїнен Ол.

– ¹⁶Син – Мессий-Христоссың, Тїрїг Худайның Оолғызың, – нандырған Симон-Пётр.

¹⁷Андада Иисус ағаа чоохтанған:

– Часкалығзың син, Симон – Ионаның оолғы. Сағаа анзын кїзїлер нимес, че Тигїрдегї Пабам ас пирген. ¹⁸Аннаңар Мин сағаа чоохтапчам: Син – Пётрзың*. Пу хайада Мин Позымның

* 16:18 *Пётр* – пу сӧс грек тїлїнде «хайа» теенї полча.

тигирибим турғыс салам. Чир түбінің күстері аны чиң полбастар. ¹⁹ Мин сағаа Тигір хан-чирінің клүстерін пирем. Син чирде ние чаратпассың, анзы тигірде дее чарадылбас. Син чирде ние чарадарзың, анзы тигірде дее чарадылар.

²⁰ Анаң Ол үгрөнчлеріне Позының Иисус Мессий-Христос полчатханынаңар пірдеезіне чоохтабасха чахаан.

Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер чоохтапча

(Мк 8:31–9:1; Лк 9:22–27)

²¹ Ол тустаң пасти Иисус үгрөнчлеріне Позының Иерусалим-зер парарға кирек полчатханынаңар, анда ах сағаллардаң, улуғ абыстардаң паза Моисей Чахии пілігчлерінең көп ирее көреріненер, соонаң оларға өдірт салып, үзінчі күнінде, тізең, тіріл килерінеңер көні чоохтап пастаан. ²² Пётр, Аны оортах хығырып алып, Ағаа удурлазып, чоохтан сыххан:

– Позыңны айдаах, Хан-пигім! Полбас андағ ние Синнең!

²³ Иисус, тізең, Пётрзар айланып, чоохтанған:

– Хыйа пар Миннең, сайтан! Син Минің чолымны туйухтап-казың, синің сағызың Худайдаң ниемес, кізілердең.

²⁴ Андада Иисус Позының үгрөнчлеріне чоохтанған:

– Кем Минің соомча парарға итче, ол поэынаңар ундут салзың, кірезін алып, Минің соомча парзың. ²⁵ Кем поэының тынын ал халарға итче, ол аны чідір салар, че кем поэының тынын Минің үчүн чідір салар, ол аны алып алар. ²⁶ Кізее, прай чир үстүн холға алып алып, че поэының тынын чох ит салза, туза полар ни? Кізі, поэының тынын хатап алып алар үчүн, ние пир полар? ²⁷ Кізі Оолғы Позының Пабазының сабланызында паза Аның ангеллерінең хада килер. Андада полғанына ла иткен киректері хоостыра пирер. ²⁸ Сынны сірерге тіпчем, мында сірернің араңарда турчатханнарның хай піреезі пу чуртастаң парғалаххаох, Кізі Оолғы Позының хан-үлгүзінде килчеткенін көр салар.

Иисус Христостың хубулғаны

(Мк 9:2-13; Лк 9:28-36)

17 Алты күн пазынаң Иисус, Пётрны, Иаковты паза аның харындазы Иоанны, поэынаң хада алып, пөзік тағзар апарған. Анда олардаң пасха кізі чох полған. ² Анаң Ол оларның көзіне алыс сыххан: сырайы, күн чіли, чарып килген, кип-азаа

чарых осхас ах пол парыбысхан. ³Анаң олар Иисуснаң чоохтасчатхан Моисейнең^с Илияны көр салғаннар. ⁴Андада Пётр Иисусар айланған:

– Хан-пигім! Хайдағ чахсыдыр піске мында поларға. Хынзаң, мында үс отах ит пирибис: пірсін – Сағаа, пірсін – Моисейге паза пірсін – Илияа.

⁵Ол іди чоохтанчатхан арада, оларның үстүнде чарыпчатхан пулут сых килген, анаң пулуттаң үн истілген:

– Пу Минің хынчатхан Оолғым, Ол Минің көңніме тың кірче. Истіңер Аны!

⁶Үгрөнчілер Аны истök, тың хорых парып, чирге түндере түскеннер. ⁷Че Иисус, пас киліп, оларға холын теертіп, чоохтанған:

– Турынар, хорыхпанар.

⁸Олар, харахтарын өөр көрібісселер, хыриларында Иисустаң пасха пірдеезі чоғыл.

⁹Тағдаң ин килчеткеннерінде, Иисус оларға мындағ чахығ пирген:

– Кізі Оолғы, ол парып, хатап тіріл килгенче, көрген пу ни-меденер пірдеезіне чоохтабанар.

¹⁰Анаң үгрөнчілері Иисустаң сурғаннар:

– Ноға Моисей Чахии пілігчілері пурун Илия килерге кирек тіп чоохтапчалар?

– ¹¹Сын, Илияа пурун киліп, прай ниме тимнеп саларға кирек, – нандырған оларға Иисус.

– ¹²Че, тіпчем сірерге, Илия килген полған, че кізілер аны, таныбин, хайди хынза, іди иткеннер. Кізі Оолғына даа сах ідök олардаң хатығ тенер.

¹³Андада үгрөнчілері Иисустың Кіреске түзірчең Иоаннаңар чоохтапчатханын сизін салғаннар.

Ағырығ оолахты имнебіскені

(Мк 9:14-29; Лк 9:37-43)

¹⁴Олар кізілерзер айлан килгенде, пір кізі, пас киліп, Иисустың алнында тізекке түзіп, ¹⁵алданған:

– Хан-пигім! Айадах минің оолғыма. Ол, ай толызына орта алчаағып, көйчеткен отха алай суға удаа сегіріп, тың ирееле-недір. ¹⁶Мин аны үгрөнчілеріңзер ағылғам, че олар имнеп полбааннар.

– ¹⁷Йо-о, пу киртізі чох паза ардап парған төл! Нинчезін Мин сірернең хада поларбын? Хачанға теере сірернең сыдазим? Ағылыңар аны пеер, Минзер, – нандырған Иисус.

¹⁸Иисус ағырығ оолахтағы айнаа сых тіп хатығ чоохтанған-да, айна сых парыбысхан, оолғычах, тізең, сах андох хазыхтан парған. ¹⁹Анаң үгрөнчлери, Иисус чалғызан халғанда, андар пас киліп, сурғаннар:

– Ноға піс айнаны сығара сүр полбаабыс?

²⁰Иисус, тізең, оларға теен:

– Киртіністерің чохтаңар. Сынны тіпчем сірерге: киртіністерің горчицаның үренінче дее полған полза, пу таға «мыннаң тігзер чыл парыбыс» теен ползар, ол чыл парыбызарчых. Анда-да сірер ит полбас ниме чох полар. ²¹Ол осхастарны, тізең, молитванаң паза оразанаң на сығара сүр поларзар.

Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер

хатап чоохтапча

(Мк 9:30-32; Лк 9:43-45)

²²Үгрөнчлериңең хада Галилей чирінде полчатхан туста Иисус үгрөнчлериңе теен:

– Кізі Оолғын кізілер холына пирібізерлер. ²³Олар Аны өдірібізерлер, үзінчі күнінде, тізең, Ол тіріл килер.

Үгрөнчлери уғаа хомзын парғаннар.

Храмға албан төлеени

²⁴Хачан Иисус үгрөнчлериңең хада Капернаумзар читкенде, Пётрзар храмның албан чығчаң кізілери, пас киліп, тееннер:

– Үгретчлериң албан* төлир бе піске?

– ²⁵Йа, – тиді анзы.

Пётр туразар кір килгенде, Иисус аннаң пурун теен:

– Хайди сағынчазың, Симон? Чирдегі ханнар кемнең ахча алай албан чыыпчалар? Постарының кізілериңең ме алай пасха чирдегілердең ме?

– ²⁶Пасха кізілердең, – нандырған Ағаа Пётр.

– Андағда пос кізілериңең албан төлирге кирек чох, – теен ағаа Иисус.

* ^{17:24}Албан – ол туста храмға дидрахма (ікі драхма) ахча төлирге кирек полған.

– ²⁷Че албан чыгчаннарны тарындырбас үчүн, көлзөр парып, хармах тастабыс. Хармааңа хапхан пастағыох палыхтың ахсын азыбызарзың, анда албан төлөчөң ахча* таап аларзың. Ол ахчаны алып, Минің паза позыңның үчүн төлөп саларзың.

Олғаннар охсас польңар

(Мк 9:33-37, 42-48; Лк 9:46-48; 17:1-2)

18 Ол туста үгрөнчүлөрү, Иисуссар пас киліп, Аннан сурғаннар: – Андағда Тигір хан-чирінде иң улии кем полча?

²Иисус, пір паланы хығырып алып, оларның алнында турғыс салып, ³теен:

– Сынны тіпчем сіреге: постарыңның ондайларыңны алыстырбазар, олған чили пол парбазар, Тигір хан-чирінзер кір полбассар. ⁴Кем, позынаңар улуғсырхап сағынмин, пу пала чили тудынча, ол Тигір хан-чирінде иң улии поладыр. ⁵Мині аарлап, мындағ паланы позына чағын кирген кізі, Мині дее позына чағын итче.

⁶Кем Мағаа киргінчеткен кічіглернің піреезін дее чазыхха сух салар, андағ кізіні, мойнына теербен тазын палғап салып, талай түбіне тастабысса, ағаа артых поларчых. ⁷Чир үстүне хычаланыстардаң хыйал поладыр; хычаланыстар хайди даа килерге киректер, че кемнең пастыра ол хычаланыстар килче, ол кізее хыйал. ⁸Холың алай азааң сині чазыхха сухчатса, син оларны, кизе саап, оортах тастабыс. Успас отха ікі азахтығ паза ікі холлығ тастаттыртханча, чуртасха хол чох алай азах чох кірзе, сағаа артых поларчых. ⁹Харааң сині чазыхха сухчатса, аны позыңнаң оортах сығар тастабыс. Көйчеткен көлзөр ікі харахтығ тастаттыртханча, чуртасха пір харахтығ кірзе, сағаа артых поларчых. ¹⁰Көрінер, пу кічіглернің піреезін хыйыхтабаңар. Тіпчем сіреге, оларның ангеллери хақан даа Тигірдегі Пабаңның алнындалар.

Астых парған хойдаңар кип-чоох

(Лк 15:3-7)

– ¹¹Кізі Оолғы, чох пол парғаннарны тілеп, арачылирға пеер килген. ¹²Хайди сағынчазар? Пірее кізінің чүс хойының пір хойы чіт парза, ол, тоғызон тоғыс хойын тағларда халғыс салып,

* 17:27 *Ахча* – мында статир ахчадаңар чоохталча. Статирде төрт драхма саналча.

астых парған пір хойны тілеп парбас па? ¹³ Аны таап алза, тізең, сынны сірерге тіпчем, ол пу хойға чітпеен тоғызон тоғыс хойдаң артых өрінче. ¹⁴ Сах иди Тигірдегі Пабанар, пу кічіглернің пір-деезі чох пол парбазын тіп, хынча.

Киртінчеткеннерге постарын тудынардаңар

(Лк 17:3)

— ¹⁵ Харындас кізі, синнең тоғыр полып, чазых ит салза, пар андар, пос аразында чоохтазып, алчаазын көзіт пир ағаа. Ол синнің чооғынны исчетсе, син аны позыңа хатап айландырып алдың. ¹⁶ Че ол синнің чооғынны испинчетсе, син ам даа пір-ікі кізі позыңнаң хада алып ал. Кізіні пыролапчатса, полған на сөс ікі алай үс киречінің чоохтаанынаң киречілелзін. ¹⁷ Оларны даа испинчетсе, андада прай нимені тигіриб чоңына чоохта. Тигіриб чоңының дее сөзін испинчетсе, син аны Худайы чох алай албан чығчаң кізее сана.

¹⁸ Сынны тіпчем сірерге, чир үстүнде сірер чаратпаан ниме тигірде дее чарадылбас. Чир үстүнде ниме чарадарзар, тигірде дее ол ниме чарадылар. ¹⁹ Ідөк тіпчем сірерге, аранардағы ікі кізі хайдағ даа нимеденер сурынарға чөптөзіп алзалар, Тигірдегі Пабам оларға аны ит пирер. ²⁰ Минің үчүн ікі алай үс кізі хада чылысса, Мин анда оларның аразында поларбын нооза.

Пыро тастирдаңар

²¹ Андада Пётр, Иисуссар чағын пас киліп, сурған:

— Хан-пигім! Миннең тоғыр чазых итчеткен харындазымның пырозын нинче хати тастирға кирекпін? Читі хати ба?

— ²² Чох, читі хати нимес, че читоннардаң читі хати, — нандырған Иисус.

— ²³ Аннаңар Тигір хан-чирі нымысчыларының өдістерін алып аларға сағыныбысхан ханға төйі. ²⁴ Ол наа ла санас сыхханда, андар ағаа он муң талант* ахча алымның пол парған кізіні ағыл килгеннер. ²⁵ Че ол кізінің төлечен нимезі чох полған. Андада хан, ол кізіні, ипчизін, палаларын паза ибдегі прай ниме-нооларын садыбызып, өдізін төлеп саларға чახығ пирген. ²⁶ Ол нымысчы, ханның азағына түзіп, сурынып теен: «Ханым, үр нимес

* 18:24 *Талант* — күмүс ахча, ол 15 чылның аразына тоғынып алған чал ахказы полча.

сағып ал. Мин сағаа прай алымымны төлеп пирем». ²⁷ Хан, ол кізее айап, алымны албасха чарадып, аны позыдыбысхан. ²⁸ Ол нымысчы, тасхар сығып, позынаң чўс динарий ахча* өдіске алған арғызына учурап парып, аны хаап алып, «Алымыңны төле мағаа!» тіп хысхырып ала, пооп сыххан. ²⁹ Андада арғызы, аның азағына түзіп, алданған: «Ўр нимес сағып ал! Мин сағаа прай алымымны төлеп пирем!» ³⁰ Че анзы ынабаан, парып, арғызын, өдізін төлеенче, харибге чаап салған. ³¹ Пасха нымысчы арғыстари, ол нимені көріп, уғаа хомзын парғаннар. Анаң ханзар парып, прай нимені чоохтап пиргеннер. ³² Андада хан, аны хығыртыбызып, теен: «Чабал нымысчы! Син миннен сурынғазың, аннаңар мин синің прай алымыңны чох иткем. ³³ Хайди мин сағаа айап парғам, сағаа даа ідөк арғызыңа айирға кирек полған нимес пе зе?» ³⁴ Анаң хан, тарыныбызып, аны, алымын төлеп салғанча, харибде тудып, хатығ холда тударға чахығ пирибіскен. ³⁵ Тигірдегі Пабам сірерні ідөк идер, сынап сірернің полғаныңар ла хомай иткен харындазының пырозын прай чўреенең тастабаза.

Чарылыстанар

(Мк 10:1-12)

19 Иисус, пу чооғын тоозып, Галилей чирінең сығыбызып, Иордан суғның озархы Иудей чирінзер килген. ² Аның сонча көп кізі парған, Ол оларны анда имнеглебіскен.

³ Фарисейлер, Андар киліп, Аны сыныхтирға полып, сурғаннар:

– Ир кізее ипчізінең хайдағ ла полза сылтағнаң чарылыс парарға чарадылча ба?

– ⁴Өөркі Чайяачы пастап ир кізінең ипчі кізіні чайап салғанынаңар хығырбаазар ба? – нандырған оларға Иисус. ⁵ Анаң Худай теен:

– Аннаңар ир кізі, паба-ічезінең чарылып, ипчізінең пірік парар. Олар ікөлең пір кізі осхас пол парарлар. ⁶ Иди олар, паза ікі кізі полбин, пір пол парчалар. Худай піріктіргеннерні кізее чарарға чарабас.

– ⁷ Андағда ноға Моисей ир кізее, чарылыс пічиин ипчізіне пирип, аннаң чарылыс парарға чаратчатхан чахығны пирген? – сурғаннар Аннаң фарисейлер.

* 18:28 *Динарий* – пір күннің чал ахказы полча.

⁸ Иисус оларға теен:

– Сіернің хатығ чүректерін үчүн Моисей сіерге ипчілерінен чарылызарға чаратхан. Че пастап андағ полбаан. ⁹ Че тіпчем сіерге, кем ипчзінен, ирнең оралысханы үчүн нимес, че пірее пасха сылтағ үчүн чарылыс парча, ол кізі, пасха ипчі алза, позы хатнаң оралысча. Чарылыс парған ипчіні алған кізі дее оралысча.

– ¹⁰ Ир кізінен ипчінің аразындағы палғалыстар мындағ полчатса, ипчі албин чуртирға артых полбас па? – тееннер Иисусха үгрнчліері.

¹¹ Иисус, оларға нандырып, теен:

– Мин чоохтир сөстер полған на кізінің чүреене сиип парбас, кемге Худайдаң пирилген, ол ла кізее сиип парар: ¹² Кізілернің ипчі ал полбинчатханы аймах сылтағлардаң поладыр. Піреелері іди төріп парғаннар, пасхаларын кізілер андағ ит салғаннар, че хайзылары, Тигір хан-чиріне туза идер үчүн, ипчі албин чөрчелер. Мынзы кізінің чүреене чарапчатса, іди ползын.

Иисус олғаннарны алғанча

(Мк 10:13-16; Лк 18:15-17)

¹³ Ол туста Иисуссар, холларын салып алғазын тіп, палаларны ағыл килгеннер. Үгрнчліері, тізен, оларны көксееннер. ¹⁴ Че Иисус теен:

– Тигір хан-чирі пу палалар осхастарни, аннаңар оларға Минзер иртерге чарадыңар паза Минзер килерге харығ полбаңар оларға.

¹⁵ Анаң оларны, холларын салып, алғап, андартын парыбысхан.

Пай оол мөгі чуртастаңар сурча

(Мк 10:17-31; Лк 18:18-30)

¹⁶ Иисуссар пір оол, пас киліп, теен:

– Чахсы Үгретчі! Мөгі чуртастығ^c полып алар үчүн, хайдаг чахсы нимелер идерге кирекпін?

¹⁷ Иисус теен:

– Ноға син Мини чахсы тіп адапчазың? Чахсы чалғыс Худай ла полча. Мөгі чуртастығ поларға сағынчатсаң, чахығларны толдыр тур.

¹⁸ Андада ол оол сурған:

– Хайдаг чахығларны?

Иисус нандырған:

– Өдирбе, оралыс чөрбе, оғырлаба, чой киречілебе, ¹⁹паба-іцен-ні улуғла, чағыныңа, позыңа чили, хын тур.

²⁰Оол Ағаа теен:

– Мин кічигден сығара ол чахыңларны толдырып чуртапчам. Ам даа ниме идерге кирек мағаа?

²¹Иисус теен ағаа:

– Син өтіре чахсы кізі поларға сағынчатсан, парып, пар-чох нименні прай садыбызып, ахчанны чох кізілерге үлебіс, андада пайың тигірде полар. Анаң киліп, Минің соомча пар.

²²Ол оолның ис-пайы көп полған, аннаңар ол, пу нимені истіп, пичелленіп ала парыбысхан.

²³Иисус, тізең, Позының үгренчілеріне теен:

– Сынны сіерге чоохтапчам, пай кізее Тигір хан-чирінзер кіерге сидік. ²⁴Тіпчем сіерге пазох, тибенің іне үдінче ирт парыбызары пай кізінің Худай хан-чирінзер^c кіерінең хай-хай оой.

²⁵Аны истіп, үгренчілері, тың таңнап парып, аннаң сурғаннар:

– Андағда кем арачылан халар?

²⁶Иисус, оларзар көріп, нандырған:

– Кізілер ит полбас нимені Худай ит полар.

²⁷Андада Пётр Иисусха теен:

– Мына піс, прай нимебіс тасты, Синің соонча чөрчебіс. Андағда піске аның үчүн ниме полар?

²⁸Иисус оларға теен:

– Сынны чоохтапчам сіерге: хачан Худай прай нимені наачылаза, Кізі Оолғы Позының сабланыс үлгү сіреезіне одырза, сіерер дее, Минің соомча чөргеннер, идок он ікі үлгү сірее одырып, Израильнің он ікі сөөгін чарғылирзар. ²⁹Полғаны ла, кем Минің үчүн иблерін, харындастарын алай пичелерін, пабазын алай ічезін, ипчизін алай палаларын, алай чирлерін артыс салған, ол кізі чүс хати артых сыйых алар паза ағаа мөгі чуртас пирілер. ³⁰Че пастағыларының көбізі соонда пол парар, соондағыларның көбізі, тізең, паста пол парар.

Виноградниктегі тоғысчылардаңар кип-чоох

20 – Тигір хан-чирі тоғынчаң кізілерні иртен иртөк тоғысха чаллап аларға сыххан виноградник ээзіне төйі. ²Ол чалланчатхан кізілерні кўнде пир динарий ахча төлирге чоохтас салып, винограднигінзер тоғынарға ызыбысхан. ³Ўс час

тузында* пазох ибдең сығып, садығ орнында тоғыс чох турчатхан хай пірее кизілерні көр салған. ⁴ Оларға даа тиді: «Сіерер дее винограднигімзер парыңар. Тоғынып алған ахчаны төлеп пирербін». Олар парыбоғысханнар. ⁵ Күнөрте алты паза тоғыс час тузында*, пазох сығып, идөк иткен. ⁶ Он пір* час иирзер хатап сығып, тоғыс чох турчатхан кизілерні көр салып, оларға теен: «Ноға сіерер күн тооза мында, пір дее ниме итпин, турчазар?» ⁷ «Пісті пірдеезі тоғысха чаллабаан», — тееннер олар. «Сіерер дее винограднигімзер парыңар, тоғынып алған ахчаны төлеп пирербін» — чоохтанған оларға ол. ⁸ Иир пол парғанда, виноградник ээзі тоғыс устағчызына теен: «Тоғысчыларны хығырып, чал ахчазын төлеп пир, соондағылардаң пастап, пастағыларына теере». ⁹ Он пір час иирде тоғынып пастааннары пірер динарий ахча алып алғаннар. ¹⁰ Иң пурун килгеннері, тізең, көп арах аларбыс тіп сағынғаннар, че олар даа пірер динарий алып алғаннар. ¹¹ Ахчаларын алып алып, олар тура ээзіне перінглеп сыхханнар. ¹² «Соонаң килгеннері пір ле час тоғынғаннар, че син оларны піснен, күн тооза ізіге пызып ала тоғынғаннарнаң, тиң иттиң». ¹³ Ээзі оларның пірсине нандырған: «Истек мині, нанчы! Мин сині хыйыхтабинчам. Син миннең пір динарийге чоохтас салған полбаазың ма? ¹⁴ Позыңның ахчанны алып, пар. Мин соондағыларға, сағаа нинче пиргем, анчох пирерге хынчам. ¹⁵ Алай минің нимемні позым хынғанни итчең үлгүм чоғыл ба? Алай син минің андағ харам нимес полчатханыма атархапчазың ма?» ¹⁶ Пу ондайнаң, соондағылары паста пол парарлар, пастағылары, тізең, соонда пол парарлар. Көп кизі хығыртылған, че асхынах — таллағны ирткен.

***Иисус Позының өлімінеңер паза тірілерінеңер
үзінчізін чоохтапча***

(Мк 10:32-34; Лк 18:31-34)

¹⁷ Иерусалимзер парчадып, Иисус, он ікі үгренчізін алынча хығырып алып, чолда оларнаң чоохтас парған:

— ¹⁸ Мына піс Иерусалимзер кірчебіс. Анда Кизі Оолғын, сadyп, улуғ абыстарның паза Моисей Чахии пілігчілерінің холына

* 20:3 Грек тілінде үс час теені пістің тоғыс часха килісче.

* 20:5 Грек тілінде алты паза тоғыс час теені пістің он ікі паза үс часха килісче.

* 20:6 Пісте пис час иирде.

пирібізерлер. Олар, тізең, Аны, өлімге чарғылап, ¹⁹Худайы чохтарның холына, кўлзіннер, сохсыннар паза кіреске хазазыннар тіп, пирібізерлер. Че ўзінчі кўнінде Ол тіріл килер.

Зеведей оолларының ічезінің сурынызы

(Мк 10:35-45)

²⁰Соонаң Аныңзар Зеведейнің ипчізі, оолларынаң хада пас-тыр киліп, мөкейіп ала пазырып, Иисустаң ниме-де сурынған.

– ²¹Ниме кирек сағаа? – сурған ол ипчіден Иисус.

– Сөс пир мағаа: хан пол парзаң, пу ікі оолғымның пірсі Синің оң саринда, ікінчізі, тізең, сол саринда одырарлар, – нандырған Ағаа ол ипчі.

– ²²Сіреп нимеденер сурынчатханнарыңны даа пілбинчезер. Мин ісчсеткен ўлўс-чірчені сіреп іс поларзар ба алай Мин кіреске тўсчсеткен чіли кіреске тўс поларзар ба? – нандырған Иисус?

– Поларбыс, – нандырғаннар Ағаа харындастар.

²³Иисус оларға теен:

– Мин ісчсеткен ўлўс-чірчені ізерзер, Мин кірестенчеткен чіли кірестенерзер, че оң саримда паза сол саримда кем одыраы Мин хынғанни полбинча. Анзы Пабам кемге тимнеен, ани полар.

²⁴Аны истіп, халған он ўгренчізі пу харындастарға тарын парған. ²⁵Иисус, прай ўгренчілерін хығырып алып, чоохтанған:

– Чоннар ханнары оларның пастары полчатханын, пиглері оларнаң устап парчатханын пілчезер нимес пе зе? ²⁶Че сірернің араңарда іди полбазын. Кем араңарда иң улии поларға сағынча, анзы сірерге нымысчы ползын. ²⁷Кем араңарда пастағызы поларға сағынча, анзы сірерге хул ползын. ²⁸Кізі Оолғы даа кізілерні Позының алны-кистіне чөргізерге нимес, че пасхаларына нымысха чөріп, көп кізінің ўчўн толығ полип, Позының тынын пирібізерге килген.

Иисустың харах чохтарны имнебіскені

(Мк 10:46-52; Лк 18:35-43)

²⁹Иисус ўгренчілерінең хада Иерихоннаң сыхчатханда, Аның соонча көп чон парған. ³⁰Чол хазында одырчатхан харах чох ікі кізі, Иисустың ирт париғанын сизін салып, хысхыр сыххан:

– Хан-пигібіс! Давид төлі! Айадах піске!

³¹Кізілер оларны тысханнар, че олар уламох тың хысхырғаннар:

– Айадах піске, Хан-пигібіс, Давидтің төлі!

³² Иисус, тохти түзіп, оларны Позынзар хығырып, теен:

– Ниме кирек сіерге Миннең?

– ³³ Хан-пигібіс! Пістің харахтарыбысты ас пир! – тееннер олар Ағаа. ³⁴ Иисус, оларға айап, харахтарына теен. Сах андох олар көр сыхханнар, анаң Аның соонча парғаннар.

Иисус Иерусалимзер хан чіли килче

(Мк 11:1-11; Лк 19:28-38; Ин 12:12-19)

21 Иисус, үгрэнчілерінең хада Иерусалимзер чагдап киліп, Елеон тағдағы Виффагий аалзар читкен. Анаң ікі үгрэнчі-зін алнынзар ызып, ² оларға теен:

– Алныңарда чатчатхан аалзар парыңар. Килзök, палғап салған тізі эштекнең чиит эштекті анда таап, систіп алып, Минзер ағыл киліңер. ³ Пірее кізі сіерге пірее ниме чоохтанза, сіер ағаа, олар Хан-пигібіске киректер тіп, нандырыңар. Ол кізі, эштектерні сах андох сіерге пиріп, позыдыбызар. ⁴ Прай пу ниме ухаанчының чоохтааны тол парзын тіп иділген: ⁵ «Чоохтап пиріңер Иерусалимге*: „Мына чиит эштек палалығ тізі эштекке мўніп алып, синің амыр хылыхтығ ханың киліп одыр“». ⁶ Үгрэнчілері, парып, прай Иисус чахаан чіли иткеннер. ⁷ Тізі эштекнең хада палазын ағыл киліп, үстүне кип салыбысханнар, анаң Иисус мўніп алған. ⁸ Уғаа көп кізі постарының кип-азахтарын чолға чаза салғаннар, пасхалары, тізең, ағастар салааларын сындырып, чолға төзееннер. ⁹ Иисустың алнынча паза соонча чүгүр парчатхан кізілер хысхырысханнар:

– Осанна!* Давидтің төлі!

– Хан Худайның адынаң Килчеткенге алғас ползын!

– Осанна Өөркі Чайяачаа!

¹⁰ Ол Иерусалимзер кіргенде, саардағылар прайзы хорылыс сыхханнар.

– Кемдір пу? – тіп сурастырғлааннар.

¹¹ Чон, тізең, нандырған:

– Пу ухаанчы Иисус. Ол Галилей чиріндегі Назареттең.

* 21:5 Мында грек пічіктерінде «Сион тағның хызына» сөстер турчалар.

* 21:9 *Осанна!* – пу сөс еврей тілінен, ол «пісті арачыла» теені полча. Иди хан кізіні улуғлап удурлачаңнар.

Храмны арығлааны

(Мк 11:15-19; Лк 19:45-48; Ин 2:13-22)

¹² Иисус, Худай храмынзар кір киліп, андартын садығчыларыны паза садысчатханнарны прайзын сығара сүрглебіскен. Ахча орнастырчатханнарның столларын паза иб тахырахтарын сатчатханнарның сіреелерін тўндере андарғлабызып, ¹³ оларға теен:

– Пазылған полған: «Минің храмым пазырчан тура тіп адал парар», сірер, тізең, аны тонағчылар ордазына айландыр салғазар.

¹⁴ Храмда Иисуссар харах чохтар паза ахсахтар пастыр килгенер. Ол оларны имнебіскен. ¹⁵ Улуғ абыстарнаң Моисей Чахии пілігчілері Ол итчеткен хайхастарны паза храмда «Осанна, Давидтің төлі!» тіп хысхырысчатхан олғаннарны көре, өкпелен парып, ¹⁶ Иисусха тееннер:

– Исчезің ме, олар ниме тіпчелер?

– Йа, исчем! Сірер пу сөстерні хачан даа хығырбаазар ба: «Син Позыңны олғаннарға паза час палаларға махтатыртхазың?» – нандырған оларға Иисус.

¹⁷ Иисус, оларны халғызып, саардаң сығып, Вифаний аалзар парған. Анда хонып алған.

Смоква ағазын харғааны

(Мк 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Иртен саарзар айланчатханда, Иисус астап парған. ¹⁹ Анаң чол хазында пір смоковница ағазын көр салып, андар пастыр килген. Че анда пўрлердең пасха пір дее ниме таппин, ағаа чоохтанған:

– Синде чистек паза пір дее өспезін.

Сах андох смоковница ағазы хуруп парған. ²⁰ Ёгренчілері, аны көр салып, таңнап парғаннар:

– Ноға смоковница іди кинетін хуруп парды?

– ²¹ Сынны сірерге тіпчем, сірер киртінчетсеңер паза ікінчілебинчетсеңер, пу ағас хайди пол парды, ідөк ит поларзар, пу таға даа «көдіріліп, талайзар тўс пар» тізеңер, ол тўзер, – нандырған оларға Иисус. ²² Киртініп ала, Худайдаң ниме дее сурзаңар, ол нимені аларзар.

Хайдаг үлгүнең?

(Мк 11:27-33; Лк 20:1-8)

²³ Иисус, храмзар килип, үгрет сыхханда, Андар улуғ абыстар паза чонның ах сағаллары, пас килип, сурғаннар:

– Киректерини хайдаг үлгүнең итчезиң? Сағаа мындаг үлгүни кем пирген?

– ²⁴ Мин сирердең пір ле сурығ сурарбын, ағаа нандыр пирзер, Мин дее сирерге прай нимені хайдаг үлгүнең итчеткенімни чоохтап пирербін, – тіп нандырған оларға Иисус.

– ²⁵ Иоанның кіреске түзіргені хайдаң килген: Худайдаң ма алай кізілердең ме?

Андада олар, пос аразында үзүріп, чоохтасханнар:

– «Худайдаң» тізөбіс, Ол сурар: «Андагда ноға сирер Иоаннға киртінмеезер?» ²⁶ Че «Кізілердең» тізөбіс, чоннаң хорғыстығ. Олар Иоанны ухаанчы тіп улуғлапчалар нооза.

²⁷ Андада олар Иисусха піди нандырғаннар:

– Пилбинчөбіс.

Ол даа оларға теен:

– Мин дее сирерге чоохтабаспын, пу нимелерни хайдаг үлгүнең итчеткенімни.

Ікі харындастаңар кип-чоох

– ²⁸ Сирер чи хайди сағынчазар? Пір кізінің ікі оол полтыр. Ол, улуғ оолғынзар парып, теен: «Оолғым! Пүүн парып, минің винограднигімде тоғын». ²⁹ «Хынминчам» тіп нандырған ол, че сағыс хабынып, тоғынарға парған. ³⁰ Анаң ол кізі, кічіг оолғынзар парып, ідөк чоохтанған. «Амох парам, пабаң» тіп нандырған оолғы, че поэзы тоғынарға парбаан. ³¹ Пу ікі оолның хайзы пабазының чахиин толдырған?

Ағаа тееннер:

– Пастағызы.

Иисус оларға теен:

– Сынны сирерге тіпчем, албан чығчаңнар паза чөрөечі ипчілер Худай хан-чирінзер сирердең пурун кірерлер. ³² Иоанн сирерзер сын чолны көзіг пирерге килген нооза, че сирер ағаа киртінмеезер. Албан чығчаңнар паза чөрөечі ипчілер ағаа киртінгеннер. Сирер, тізең, аны көрген соонда даа, ачырғанмаазар паза ағаа киртінмеезер.

Виноград өскірчеткендер кеп-чоох

(Мк 12:1-12; Лк 20:9-19)

– ³³Пасха кеп-чоох истіп алынар. Пір тура ээзі чуртаптыр. Ол, виноград ағастар одырт салып, ибіре сиден тудыбыстыр. Анда виноградты сыға пасчаң оймах хазып алып, хадағчаа иб пүдіріп, аны виноград өскірчеткен кізілерге тузаланарға пирібізіп, позы пасха чирлерзер парыбыстыр. ³⁴Чистек теерер тус чит килгенде, ол, чалчыларын виноград өскірчеткеннерзер ызып, виноградтаң позының үлүзін ағыл килерге чахаан. ³⁵Че виноград өскірген кізілер, чалчыларын тудып алып, пірсін соғып, паза пірсін өдір салып, халғанчызын, тізең, таснаң чаалааннар. ³⁶Ээзі кізі хатап пастағызынаңоох көп чалчы ысхан, че оларны даа ідөк иткеннер. ³⁷Арығ полбаста, ол позының оолғын ысхан: «Минің оолғымнаң чалтанарлар, арса», – чоохтанған ол. ³⁸Виноград өскірченнер, аның оолғын көр салып, постары алынча чоохтасханнар: «Пу пабазының пайын холға кирчең чалғыс оолғы, парааңар, аны өдірібізеңер, халған анығ пісти полар». ³⁹Анаң аны, хаап алып, виноградниктең сығарып, өдір салғаннар. ⁴⁰Амды виноградник ээзі, киліп, пу виноград өскірченнерні хайди идер?

⁴¹Ағаа тееннер:

– Ол чабалларны айағ чох өдірібізер, виноградникті, тізең, пасхаларына тузаланарға пирібізер. Олар ағаа виноградты тусында пир турарлар.

⁴²Иисус оларға чоохтаан:

– Сірер Худай Пічиинде ниме пазыл парғанын хачан даа хығырбаазар ба? «Пүдірігчілернің хыйа тастаан тазы соонаң ин кирек, тура пулиин тутчаң тас пол парған. Аны Хан Худай иткен; піске хайдағ хайхастығ ниме ол». ⁴³Аннаңар тіпчем сірерге, Худай хан-чирі сірердең нандыра алылар, аның чистектерін ағылчатхан кізілерге пирілер. ⁴⁴Пу тасха түскен кізі чоо түс парар, ол тас, тізең, пірее кізінің үстүне түс парза, аны чабыра чоо пазыбызар.

⁴⁵Улуғ абыстарнаң фарисейлер, Иисустың кеп-чоохтарын истіп, постарынаңар чоохтапчатханын сизініп, ⁴⁶Аны хаап аларға иткеннер. Че чон Аны ухаанчаа санаан, аннаңар олар чоннаң хорыхханнар.

Тойдаңар кип-чоох

(Лк 14:15-24)

22 Иисус оларға аннаң андар кип-чоохтар чоохтаан. – ²Тигір хан-чирі, поэның оолғына ипчі ал пирип, улуг той иткен ханға төйй поладыр. ³Ол хан поэның нымысчыларын аалчыларны тойға хығыр килерге ызыбысхан, че хығырған кизілері килерге хынмааннар. ⁴Ол пазох пасха нымысчыларын, піди чоохтанып ала, ызыбысхан: «Кизілерні ааллап хығырып, піди тіңер: „Чічең нимені мына тимнеп салдым, пуғаларым паза өнетін симірте азырап алған малларым соғыл пардылар. Прай ниме тимде, тойға киліңер“». ⁵Че хығырған кизілері, тізең, аның хығырғанын нимее салбин, пірсі поэның хыразынзар, паза пірсі садығ киреенең парыбысхан, ⁶пасхалары, тізең, ханның нымысчыларын, тудып алып, иреелеп, өдірібіскеннер. ⁷Мынзын ис салып, хан тың тарын парған. Ол, поэның чаачыларын ызып, кизі өдіргеннерні чох идіп, саарларын өртебіскен. ⁸Анаң хан нымысчыларына теен: «Той чиизі тимде, че хығырған кизілер ағаа турыстығ полбадылар. ⁹Аннаңар, чоллар пірікчеткен орынзар парып, учураан на кизіні тойға хығырынар». ¹⁰Ол нымысчылар, чолларзар сығып, учураан кизілерні прайзын – хомайларын даа, чахсыларын даа – хығыр килгеннер. Тойға кизі тол чөрібіскен. ¹¹Хан, аалчыларны көрерге сых киліп, тойға кисчең кип-азаан киспеен кизіні көр салған* ¹²«Нанчым, хайди син тойға кисчең кип-азах чох пеер кір килдің?» – чоохтанған ол ағаа. Анзы, тізең, тапсабаан. ¹³Анда да хан нымысчыларына чахаан: «Хаап алыңар аны, азах-холларын палғап, тастындағы харасхызар тастабызыңар. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар». ¹⁴Хығыртхан кизі көп, че таллап алған кизі асхынах.

Хағанға – хағанни, Худайға – Худайни

(Мк 12:13-17; Лк 20:20-26)

¹⁵Андада фарисейлер, хыйа парып, Иисусты пірее ондайнаң Поэныңоңх сөзінең тудып аларға чөптескеннер. ¹⁶Анаң постарының хай пірее үгренчлерінең хада Ирод ханға чағын кизілерні Иисуссар ысханнар. Олар, парып, сурғаннар:

* 22:11 Ол туста тойға килген кизілер өнетін кип-азахтығ килчеңнер.

– Ёгретчи! Пис пилчебис, Син кони кизизин, Худайнын чолынча парарға сын ёгретчезин. Син бирдеезинен чалтанминчазын, бирдеезине чалғанминчазын. ¹⁷ Аннаңар чоохтап пир писке, хайди сағынчазын, пис Рим хағаныға албан төлирге кирекпис пе алай чох па?

¹⁸ Че Исус, оларнын койтиктенчеткеннерин корип, чоохтанған:

– Чойырхостар, Нимее мини сынап одырзар? ¹⁹ Козит пиринер Мағаа албан төлепчеткен ахчаны.

Олар Ағаа динарий ахчаны ағыл пиргеннер.

– ²⁰ Пу динарийде кемниң сомы паза ады? – теен оларға Исус.

– ²¹ Хағанни, – нандырғаннар Ағаа.

Андада Исус оларға теен:

– Андада хағаннин хағанға пиринер, Худайнин – Худайға.

²² Олар, Аны истип, таңнап парғаннар. Анаң, Аны анда халғыс салып, парыбысханнар.

Тірілерденер чоох

(Мк 12:18-27; Лк 20:27-40)

²³ Олим соонда кизи тірілбинче типчеткен саддукейлер, олох күн Исуссар пас килип, Аннаң сурғаннар:

– ²⁴ Ёгретчи! Моисей пиди теен: «Пирее кизи, пала чох чуртап, ёреп парза, ол кизиниң харындас-туңмазы, аның ипчизин ал салып, ёреен харындазынын төлин узаратсын». ²⁵ Пистин чити харындас полған. Улуғ харындазыбыс ипчи алған, че пала чох ёреп парған. Моисей Чахия хоостыра аның ипчизин харындазы ал салған. ²⁶ Анзы ёреен соонда, ол ипчини икинчи харындазы ал салған, анаң ёзинчизи, иди четинчи харындазына теере, прайзы ёрегелеп парғанча. ²⁷ Прайзынын соонаң оларнын ипчизи ёреп парған. ²⁸ Ам олар прайзы тіріл килзелер, ол ипчи кемни полар? Прай харындастар пир ипчинең чуртааннар нооза.

²⁹ Исус оларға нандырған:

– Сирер, Худай күзин паза Худай Пичиин пилбин, алчаас итчезер. ³⁰ Кизилер, тіріл килзелер, ипчи албинчалар, ирге дее парбинчалар. Олар тигирдеги Худай ангеллери осхас поларлар. ³¹ Ёреп парғаннарнын тирилериненер Худай сирерге чоохтаанын хығырбаазар ба? ³² «Мин Авраамнын Худайыбын, Исаактын Худайыбын, Иаковтын даа Худайыбын». Худай ёрееннерни нимес, че тириглерни.

³³ Чон, Аны истип, Аның ёгредине чапсаан.

Иң улуғ чакыҥ

(Мк 12:28-34; Лк 10:25-28)

³⁴ Фарисейлер, тізең, Иисус саддукейлерні хайди тымылдыры-бысханын истип, хада чыылыс парғаннар. ³⁵ Оларның пірсі, Моисей Чахьи пілігчизи, Иисусты сыныхтап, сурған:

– ³⁶ Ёгретчи! Моисей Чахиинда хайзы чакыҥ иң улуғдыр?

³⁷ Иисус аҥаа теен:

– Хан Худайға прай чўрееннең, прай кўнннннең паза прай сағызыннаң хын. ³⁸ Пу пастағы паза ёён чакыҥ. ³⁹ Ікінчизи дее мынзыох осхас уҥаа улуғ чакыҥ: «чағынына, поэына чили, хын». ⁴⁰ Моисей Чахииннаң ухаанчыларның ёҥредии пу ікі чакыҥа тўс-тенчелер.

Мессий-Христос кемнің тўлі?

(Мк 12:35-37; Лк 20:41-44)

⁴¹ Фарисейлер чыылыс парғанда, Иисус олардаң сурған:

– ⁴² Мессий-Христостанар сірер ние сағынчазар? Кемнің Ол тўлі?

Аҥаа нандырғаннар:

– Давидтін.

⁴³ Иисус оларға теен:

– Андаҥда ноҥа Давидке Худай Худы тол парғанда, Давид, Мессийні Хан-пигім тіп адап, піди тіпче: ⁴⁴ «Хан Худай минің Хан-пигіме теен: „Мин Синің прай ыырчыларыңны азааң алтына тастаанча, мында Минің оң саримда одыр тур“». ⁴⁵ Давид Аны Хан-пигім тіп адапчатса, хайди андаҥда Мессий-Христос Давидтін тўлі пол парча?

⁴⁶ Пірдеези Аҥаа пір дее сўс нандыр полбаан. Аннаң сығара пірдеези Аны сурастырғлирға тідинмеен.

Иисус фарисейлердеңер паза Моисей Чахьи пілігчлерінеңер сизиндирче

(Мк 12:38-40; Лк 11:37-52; 20:45-47)

23 Андада Иисус, чоннаң паза Позының ёҥренчлерінең чоох-тазып, ² піди теен:

– Моисей Чахьи пілігчлері паза фарисейлер, Моисейнін орынна одырып, аның чакыҥларын чарытчалар. ³ Сирерге идерге чахаан нимелерні прай толдырып-идіп турынар, че оларға

көөкпенер: олар постары даа чоохтаан нимелерни итпинчелер. ⁴ Олар кизилерге аар паза апарарға сидик чүктерни артыбысчалар, постары, тизең, оларға салааларынаң даа тенерге хынминчалар. ⁵ Прай постарының киректерин кизилерге көзидерге ле тип итчелер. Хамахтарындағы пічіктіг чаламаларын чалбахтаң чалбах итчелер, кип-азахтарындағы чачахтарны узуннаң узун итчелер. ⁶ Олар той-пайда төрде одыарға хынадырлар, синагогаларда, тизең, – алнындағы сіреелерде. ⁷ Орыхта алай чон көп чирлерде, олар кизилерге улуғлап удурладарға паза «Ўгретчи! Ўгретчи!» тип адаттырарға хынадырлар. ⁸ Сіерернің пір ле Ўгретчи – Мессий-Христос, сіерер, тизең, прайзынар харындастарзар, аннаңар постарыңны ўгретчее санабанар. ⁹ Сіерернің пір ле Паба пар, Ол тигірде, аннаңар чир ўстүнде пір дее кизіні паба тип адирға кирек чоғыл. ¹⁰ Устағчыңар даа сіерернің пір ле – Мессий-Христос, аннаңар постарыңны устағчаа санабанар. ¹¹ Иң улиинар сіерерге прайзына нымысчы ползын. ¹² Позын пөзік көдірчеткен кизі, ол төбін түзіртер, че позын нимее салбинчатхан кизі, ол көдіртер нооза.

Хыйал сіерерге

– ¹³ Хыйал сіерерге, Моисей Чахии пілігчилері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер кизилердең Тигір хан-чирин чабысчазар. Постарың даа андар кирбинчезер, андар кіерерге итчеткеннерни дее кирбинчезер.

¹⁴ Хыйал сіерерге, Моисей Чахии пілігчилері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер өкіс ипчилернің чурттарын тонапчазар, анаң, пасхалары көрзіннер тип, чойланып, ўр пазырчазар. Пу нименің ўчүн улам хатығ чарғы полар сіерерге.

¹⁵ Хыйал сіерерге, Моисей Чахии пілігчилері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіерер, талайлар паза чирлер ибіре чөріп, постарыңа ўгретчилер тілепчезер. Піреезін таап алзар, тизең, аны ўгретчилерге айландырып, постарыңнаң ікі хати хомай ит салып, көйчеткен көлзер тастатчаң кизі итчезер.

¹⁶ Хыйал сіерерге, харах чох устағчылар! «Храмнаң обалланып, аны толдырбаза даа хайтпас, че храмдағы алтыннаң обалланғанын хайди даа толдырарға кирек» тип ўгретчезер. ¹⁷ Харах чох алыңлар! Хайзы артыхтыр? Алтын ма? Алай алтынны чарыгчатхан храм ма? ¹⁸ Ідөк сіерер «Тайығ орнынаң обалланып, аны толдырбаза даа хайтпас, че ол орынға салған сыйыхнаң обалланғанын

хайди даа толдырарға кирек» тіп үгретчезер. ¹⁹Харах чох алығлар! Хайзы улуғдыр? Сыйых па? Алай ол сыйыхты чарытчатхан тайығ орны ба? ²⁰Аннаңар кем тайығ орнынаң обалланча, ол ідök тайығ орнындағы прай сыйыхнаң обалланча. ²¹Кем храмнаң обалланча, ол храмнаң даа, андағы Худайнаң даа обалланча. ²²Че кем тигірнең обалланча, ол Худай үлгү сіреезінең дее, анда одырчатхан Худайнаң даа обалланча.

²³Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіер, мята, анис паза тмин өскіріп, Худайға онынчы чардығын пирчезер, че Моисей Чахииның иң өөн үгредиин – чарғыны, өлчейні паза киртіністі – постарыңнаң хыйа тастапчазар. Сіер анзын идіп, мынзын даа ундубасха кирексер. ²⁴Харах чох устағчылар! Сарығ сеектерні сүйп, тастапчазар, тибелерні, тізең, азырчазар!

²⁵Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіер чірче-айахтың тастын на арыглап салчазар, оларның істінде, тізең, азымахтаныс паза сын нимес нимелер толдыра. ²⁶Харах чох фарисей! Пастап айахнаң чірченің істін арыглап сал, андада аның тасты даа арығ полар.

²⁷Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіер хазарт салған хомдылар осхассар. Тастынаң олар сіліг көрінчелер, істілеріне, тізең, өлген кізілернің сөөктері паза аннаң даа пасха чызығ нимелер тол парғаннар. ²⁸Сіер ідök тастынаң арығ чүректіг кізілер осхассар, че істіңерде чойырхоссар паза сайбағчызар.

²⁹Хыйал сіерге, Моисей Чахии пілігчілері паза фарисейлер! Чойырхостар! Сіер ухаанчыларны көмчең орыннар пүдірчезер паза арығ чүректіг кізілерге хумартхы тастар чазапчазар. ³⁰Анаң тіпчезер: «Піс адаларыбыс тузында чуртаан ползабыс, ухаанчыларның ханын төгерінде араласпасчыхпыс». ³¹Пу ондайнаң сіер, ухаанчыларны өдірген кізілернің төллері полчабыс тіп, постарыңнаң тоғыр киречілепчезер. ³²Андағ полза, сіер, пабаларың пастаан киректерні аннаң андар идіп, тоос салыңар. ³³Чыланнар, чылан палалары! Көйчеткен көлнің чарғызынаң хайди тизіп аларзар? ³⁴Аннаңар сіерзер ухаанчыларны, хыйғаларны паза үгретчілерні ысчам, че сіер оларның хай піреелерін өдір саларзар, піреелерін кіреске хазап саларзар, пасхаларын, тізең, постарыңның синагогаларыңда соғып, саардаң саарға сүр чөрерзер. ³⁵Иди сіер чир үстүнде арығ чүректіг прай кізілернің

төгілген ханы үчүн пыролыг поларзар: арыг чүректіг Авельнің төгілген ханынаң сығара сігерге храмның паза тайыг орнының аразында өдірт салған Варахийнің оолгы Захарийнің төгілген ханына теере! ³⁶Сынны сігерге тіпчем, прай пыро пу төлге түзер.

Иерусалимні сизіндірткені

(Лк 13:34-35)

– ³⁷Иерусалим! Иерусалим! Ухаанчыларны өдірчеткен паза позыңзар ысханнарны тастарнаң чаалапчатхан саар! Нинче хати Мин, палаларын ханат алтына чыыпчатхан хус чіли, палаларынны чыып аларға хынғам, че син хынмаазың! ³⁸Мына, туранар ээн халарға чөр. ³⁹Тіпчем сігерге: «Алғас ползын Хан Худайның адынаң Килигенге!» тіп хысхырбаанда, Мини паза көрбессер.

Храмның иңзерілерінеңер паза чир

үстүнің тоозыларынаңар

(Мк 13:1-23 Лк 21:5-24)

24 Иисус храмнаң сығып париғанында, үгрөнчїлерї, Ағаа храмны көзідерге тіп, пас килгеннер. ²Иисус, тізең, оларға теен:

– Прай пу нимені көрчезер бе? Сынны тіпчем сігерге, мында тас үстүнде тас халбас, прай иңзерїл парар.

³Иисус Елеон тағда одырчатханда, тізең, Андар үгрөнчїлерї ле килїп, Аннаң сурғаннар:

– Чоохтап пир піске, хачан полар ол ниме? Түгенчї тус поларына паза Синїң килерїе хайдағ танығ полар?

– ⁴Китенїнер! Пїрдезїне алаахтыртпаңар, – нандырған оларға Иисус.

– ⁵Көп кїзі Минїң адымнаң аданып килер. «Мин Мессий-Христоспын!» тіп турарлар, көп чонны алаахтырып аларлар. ⁶Ідөк чағынғы паза ыраххы чаалардаңар истерзер. Көрінер, тың хорыхпаңар. Прай ол полчаң ниме, че анзы ам даа түгенчїзі нимес. ⁷Чон чоннаң, хан ханнаң тоғыр көдірілер. Анда-мында өзөгїс-хырылыстар паза чир тітірезї полар. ⁸Прай пу нимелер пала төрідерде пасталчатхан ағырығлар осхастар. ⁹Андада сігернї иреелеп өдірерлер. Минїң адымның үчүн сігернї прай чоннар хырт көрер. ¹⁰Андада үгрөнчїлернїң аразында көп кїзі Худайдаң хыйа улыбызар, пїрсї пїрсїн садып, удур-төдір пу

харахнаң көріспестер, ¹¹ көп чой ухаанчы сых киліп, көп чонны алаахтыр салар. ¹² Чабал ниме иртіре көп поларынаң, көп кизіде хыныс сооп парар. ¹³ Тоозазын сыдас парыбысхан на кизі арачылан халар. ¹⁴ Че пастап, пу Тигір хан-чириненер Чахсы Хабарны прай чир үстүндегі чоннар иссиннер тіп, чоохтирлар. Анаң на түгенчизі килер.

¹⁵ Ызых орында чиркестіг нименің турчатханын көр салзана-рох — анзынаңар ухаанчы Даниил* чоохтаан полған (хығырған кизі пілер аны) — ¹⁶ Иудей чиріндегілер тағларзар тиссиннер, ¹⁷ тура хырындағы кизі ибінзер, пірее ниме аларға тіп, кірбезін, ¹⁸ хырадағы кизі кип-азаан аларға ибзер алдыра чүгүрбезін. ¹⁹ Ол күннерде тойлығ паза час палалығ ипчілерге хыйал-чобағ түзер! ²⁰ Сірге хысхызын алай ба суббота күн тизерге киліс парбазын тіп, пазырынар. ²¹ Андада чир пүткеннең сығара амға теере ха-чан даа полбаан паза хаңан даа полбас илбек чобағ полар нооза. ²² Ол күннер хызырылбаан ползалар, пір дее тіріг ниме арачылан полбасчых, че таллап алған кизілер үчүн андағ күннер хызырыларлар.

Кизі Оолғы килерінеңер

— ²³ Сірге, «Мына мында Мессий-Христос!» алай «Ол тігде» тіп, піреези чоохтанза, киртінмеңер. ²⁴ Көп чой мессий-христостар паза чой ухаанчылар сыға саларлар нооза. Ондай полза, олар, таллап алған кизілерні дее алаахтырып аларға полып, илбек танығлар паза хайхастар идерлер. ²⁵ Көріңер, Мин сірге азынада чоохтап пирдім. ²⁶ Алай сірге «Мына Ол хуу чазыда» тізелер, парбаңар андар; «Ол мында, көрінмес чирде» тізелер, киртінмеңер. ²⁷ Хайди сағын, іскер чарып, кидер дее көріне халадыр, Кизі Оолғының даа килері андағ полар. ²⁸ Хусхуннар сөөк чатчатхан чирзер чыбылызадырлар нимес пе зе?

²⁹ Ол күннердегі чобағ соонда кинетін күн пүлестел парар, ай чарыбас, чылтыстар тигірдең түс парарлар, тигірнің күстері тігіри түзерлер. ³⁰ Андада тигірде Кизі Оолғының тании көріне түзер. Тигір пулуттарынча улуғ сабланызында паза күзінде

* 24:15 Пу чиркестіг нимеденер Пурунғы Молчағның «Даниил ухаан чоохтары» киндезінде пазыл парған (9:27; 11:31; 12:11). Піди ол пасха худаиларға киртінчеткен кизілернің тайығ орнын адаан. Олар пу тайығ орынны Иерусалимдегі храмда пүдір салғаннар.

парчатхан Кізі Оолғын көре, чир үстүндегі прай чоннар ылғап сығарлар. ³¹Ол чирнің төрт пулиинзар Позының ангеллерін чоон табыстығ пырғылығ ызыбызар. Олар Аның таллап алған кізілерін тигірнің пір хыринаң пасха хырина теере чыып аларлар.

Ол кўн хақан полар?

(Мк 13:24-31; Лк 21:25-33)

– ³²Сіреге смоква ағазы көзідім ползын: аның салаалары, нымзап парып, пўрлен сыхсалар, чайғы чағдап одырғанын пілчезер. ³³Ідөк, Минің чоохтаанымның толчатханын көр салзанар, пілерзер – Кізі Оолғы чағын, ізік хыринда. ³⁴Сынны чоохтапчам сіреге, прай пу ниме амғы төл үзілгелеккеөк полар. ³⁵Тигірнең чир чіт парарлар, Минің сөзім, тізең, халар.

– ³⁶Ол кўнненер, ол тустанар пірдеезі, тигірдегі ангеллер дее пілбинчелер. Аны Пабам на чалғызан пілче. ³⁷Нойның тузында хайди полған, ідөк Кізі Оолғы килер туста полар. ³⁸Суғ тазар кўннернің алнында Ной поэының улуғ кимезіне одырыбысханынча, ідөк чееннер, іскеннер, ипчі алғаннар паза ирге парғаннар. ³⁹Чир үстүне суғ чайылып, прайзын хыр парыбысханча, олар ниме полчатханын піл тее полбааннар. Кізі Оолғы килзе, ідөк полар. ⁴⁰Андада хырадағы ікі кізідең пірсі алылар, паза пірсі – тасталар. ⁴¹Теербеннең ун тартчатхан ікі ипчинің пірсі алылар, паза пірсі – тасталар. ⁴²Сірер пілбинчезер, ноо туста Хан-пигіңер килер, аннаңар сиргек опынар. ⁴³Че сірер пілчезер, тура ээзі оғырның килер тузын пілген полза, ол сиргек поларчых, оғырға даа туразына кіреге пирбесчік. ⁴⁴Кізі Оолғы сірер пір дее сағыбаан туста чиде салар, аннаңар хақан даа тимде опыңар.

Ізестіг паза ізестіг нимес нымысчы

(Лк 12:41-48)

– ⁴⁵Кем андағда ізестіг паза хыйға нымысчы? Тура ээзі, чічең нимені нымысчыларға тузында пир турзын тіп, нымысчыны турғысхан. ⁴⁶Ээзі киліп, нымысчының іди хайынчатханын көрзе, хайдағ часкалығ ол нымысчы! ⁴⁷Андада, сынны чоохтапчам сіреге, ээзі андағ нымысчыны прай тура-хазаазын көрерге турғыс салар. ⁴⁸Че хомай нымысчы полза, поэы поэына «Минің ээзім табырах килбес» тіп ала, ⁴⁹арғыстарын соғып, ізеечілернең хада ізіп, чіп чөрер. ⁵⁰Андада мындағ нымысчының ээзі ол

сағыбаан күнде, ол сағынмаан туста чиде салар, ⁵¹ аны ыра-чара тартып, чойырхостарни осхас үлүстіг идер. Анда сыыт паза тіс хычыразы полар.

Он хыстаңар кип-чоох

25 – Андада, чарытхыларын алып, ипчі алчатхан оолны удур-лирға сыххан он хысха төөй полар Тигір хан-чирі. ² Ол хыстарның пизи угаа хыйға полған, халған пизи, тізең, нимее чарабаан. ³ Нимее чарабааннар, чарытхыларны алып, көйдірчең хайахтарын албин салтырлар. ⁴ Хыйғалар, тізең, чарытхыларны паза ідістеріне толдыра хайах алып алғаннар. ⁵ Че ипчі алчатхан оол орайлатчатханда, прайзы, сабыхсып, узубысхан. ⁶ Орты хараада, тізең, «Мына ипчі алчатхан оол килир, аны удурлирға сығыңар» тіп хысхырған табыс истіл парған. ⁷ Андада прай хыстар, усхун килип, чарытхыларын иптебіскеннер. ⁸ Нимее чарабаан хыстар, тізең, хыйғаларына тееннер: «Пістің чарытхыларыбыс үсчелер, аннаңар хайахтарыңнаң көп нимес піске пиріңер». ⁹ «Андада ол хайах піске дее, сірерге дее читпес. Сірер, садыңчыларзар парып, постарына садып алыңар» тіп нандырғаннар хыйғалары. ¹⁰ Олар хайах садызып аларға парыбысхан туста ипчі алчатхан оол чиде салған. Прай тимнен салған хыстар аннаң хада тойға кір парыбысханнар, ізік, тізең, чабыл парған. ¹¹ Анан пайаағы хыстар, айлан килип, чоохтанғаннар: «Ээзі кізі! Ээзі кізі! Ас пир піске ізікті!» ¹² «Сынны тіпчем сірерге, Мин сірерні пілбинчем» тіп нандырған оларға ипчі алчатхан оол.

¹³ Кип-чоохты тоозып, Иисус теен:

– Сірер Кізі Оолғының килер күнін дее, тузын даа пілбинчезер, аннаңар сиргек улыңар.

Таланттаңар кип-чоох*

(Лк 19:11-27)

– ¹⁴ Ідөк Тигір хан-чирі пасха чирзер парчатхан паза, позының нымысчыларын хығырып, нинче пар нимезін көрерге чыхыпчатхан кізее төөй. ¹⁵ Оларның полғанына ла сүмезі хоостыра ахча пирген ол: пірсине пис талант, ікінчізіне – ікі, үзінчізіне – пір. Позы сах андох парыбысхан. ¹⁶ Пис талант алған нымысчы, парып, ол ахказын кирекке тузаланып, хоза пис талант идіп

* ^{25:13} Талант – күмүс ахча.

алған. ¹⁷ Ідök ікі талант алған нымысчы соонаң хоза ікі талант идіп алған. ¹⁸ Пір талант алған нымысчы, тізең, парып, аны чирге көөм салып, иди ол ээзінің күмүзін чазыр салған. ¹⁹ Иледе тус ирткенде, нымысчыларның ээзі, айланып, нымысчыларынаң нандырығ сурған. ²⁰ Пис талант алған нымысчы, киліп, хоза пис талант ағыл пирип, теен: «Ээзі кізі, син мағаа пис талант пиргезің, мына мин оларға хоза пис талант тоғынып алғам». ²¹ «Чахсы паза ізестіг нымысчым! Син кічиг киректе ізестіг полдың. Мин сині көп нименің пазында турғызарбын. Ээзіңнең хада өрін» – тіп нандырған ағаа ээзі. ²² Ікі талант алған нымысчы даа, пас киліп, теен: «Ээзі кізі! Син мағаа ікі талант пиргезің. Мин оларға хоза ікі талант тоғынып алғам». ²³ «Чахсы паза ізестіг нымысчым! Син кічиг киректе ізестіг полдың. Мин сині көп нименің пазында турғызарбын. Ээзіңнең хада өрін», – теен ағаа аның ээзі. ²⁴ Пір талант алған нымысчы, пас киліп, теен: «Ээзі кізі! Мин синің хатығ хылиинны пілчем. Таарыбаан чирде ас кисчезің, чайа тастабаан чирде теерчезің. ²⁵ Аннаңар мин, синнең хорығып, парып, синің ахчаңны чирге чазыр салғам. Мына сағаа сини». ²⁶ Ээзі ағаа нандырған: «Арғаас паза нимее чарабас нымысчы! Мин таарыбаан чирде ас кисчеткенімні, чайа тастабаан чирде теерчеткенімні піліп, ²⁷ син күмүс ахчамны садыҗчыларға пирибізерге кирек полғазын. Мин, тізең, киліп, парыс алып аларчыпын. ²⁸ Амды пір талантты, аннаң алып, он таланттыг кізее пирибізіңер. ²⁹ Ниме-ноозы пар полған на кізіни хозылып одырар, че ниме-ноозы чох кізі пар даа нимезін пыластырар. ³⁰ Пу нимее чарабаан нымысчыны, тізең, тастындағы харасхызар тастабызыңар: анда сыыт паза тіс хычыразы полар» тіп, Иисус піди хосхан:

– Хулаа пар кізі иссін!

Чоннарны чарғылааны

– ³¹ Хақан Кізі Оолғы Позының сабланызында паза Аннаң хада прай ах-арығ ангеллері чиде салзалар, андада Ол Позының сабланыстығ ұлгү сиреезіне одырыбызар. ³² Аның алнына прай чоннар чыылыс килерлер. Андада оларны, мал хадарчызы хойларны өскілердең чарчатхан чіли, Ол ікі чара чар салар. ³³ Хойларны Позының оң саринзар турғыс салар, өскілерні, тізең, – сол саринзар. ³⁴ Анаң хан Позынаң оң сариндағыларға чоохтанар: «Минің Пабам алғааннары, киліңер, чир чайалғаннаң сығара

сіреге тимнелген хан-чирін алынар. ³⁵ Мин астапчатханда, сірер мині азыраазар, сухсаанымда — суғ пиргезер, хончаң чир чох чөрчеткенімде — туранарда хондырғазар, ³⁶ кип-азах чох полғанымда — тонандырғазар, ағырчатханымда — мині көргезер, харибде одырчатханымда — Минзер килгезер». ³⁷ Андада арығ чүректіг кізілер Ағаа нандырарлар: «Хан-пигібіс! Хақан піс, Синің астапчатханыңны көріп, азыраабыс? Алай, сухсапчатханыңны көріп, суғ пиргебіс? ³⁸ Хақан піс Сині, хончаң чир чох чөрчеткеніңні көріп, турабыста хондырғабыс? Алай, кип-азааң чохта, тонандырғабыс? ³⁹ Хақан піс, ағырчатханыңны алай харибде одырчатханыңны көріп, Синзер килгебіс?» ⁴⁰ «Сынны сіреге тіпчем, сірер кічіг харындастарымның пірсіне иткен нимелерні мағаа даа иткезер» тіп нандырар оларға хан. ⁴¹ Андада Позының сол саринда турчатханнарға чоохтанар: «Хыйа парыңар миннең, хаарғаннар. Сайтанға паза аның ангеллеріне тимнелген успас отха кіріңер. ⁴² Мин астап чөрчеткенде, Мағаа чиис пирбеезер. Сухсапчатханда, Мағаа суғ пирбеезер. ⁴³ Хончаң орын чох чөргенде, Мині тураа кирбеезер. Кип-азах чох полғанда, Мині тонандырбаазар. Ағырчатханда паза харибде одырчатханда, сірер Мині көрбеезер». ⁴⁴ Андада олар, Ағаа нандырып, тирлер: «Хан-пигібіс! Хақан піс, Синің астапчатханыңны алай сухсапчатханыңны, алай хончаң чир чох чөрчеткеніңні, алай кип-азах чох полғаныңны, алай ағырчатханыңны, алай харибде одырчатханыңны көріп, Сағаа улыспаабыс?» ⁴⁵ Андада Ол нандырар оларға: «Сынны сіреге тіпчем, Минің пу кічіг харындастарымның піреезіне итпеен чахсы нимені Мағаа даа итпеенге саналар». ⁴⁶ Анаң мыннары тоозылбас хатығ чарғаа ызыларлар, арығ чүректіг кізілер, тізең, мөгі чуртассар парарлар.

Иудейлернің хара сағызы

(Мк 14:1-2; Лк 22:1-2; Ин 11:45-53)

26 Прай пу нимені чоохтирын тоозып, Иисус үгренчілеріне теен: — ² Ікі күн пазынаң Пасха тіп үлүкүн^c поларын пілчезер. Андада Кізі Оолғын кіреске хазап саларға пирибізерлер.

³ Ол туста иң улуғ абыстың — Кайафаның туразыңар улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері паза ах сағаллар чыылыс парғаннар. ⁴ Пу чыылығда олар Иисусты көйткікнең тудып аларға, анаң өдірібізерге чарат салғаннар, ⁵ че «Аны үлүкүнде идерге чарабас, чон чабалланып хайнир» тіп чоохтасханнар олар.

Иисус Вифанийде

(Мк 14:3-9; Ин 12:1-8)

⁶ Вифаний аалда Иисус хачан-да ходыр чызыг палыглыг Симонның туразында полғанда, ⁷ Анынзар пір ипчі, аарлыг миро хайахтыг алавастр ідізін тудынып, пас килген. Одырчатхан Иисустың пазына ідістегі хайахты ур сыххан. ⁸ Иисустың үгрөнчїлерї, аны көр салып, тарынып, чоохтанғаннар:

– Аны нимее іди үредерге кирек? ⁹ Пу хайахты аарлыға садып, ахчазын чох кізілерге үлебізерге чарирчых.

– ¹⁰ Нимее сірер ипчіні хомзындырчазар? Ол Мағаа чахсы ниме ит салған, – теен Иисус, нимеденер чоохтанчатханнарын сїзїніп, – ¹¹ Чох кізілер сірернїң хыринарда хачан даа поларлар. Че Мин сірернең хада сыбыра полбаспын. ¹² Пу ипчі, хайахты үстүме урып, Минї чыып саларларына тимнеп салды. ¹³ Сынны чоохтапчам сірерге, прай чир-чалбахта Чахсы Хабар тарадылар, ноо даа чирде пу ипчіні ундубас үчүн, ол иткен нимеденер чоохталар.

Иуда Искариоттың садынғаны

(Мк 14:10-11; Лк 22:3-6)

¹⁴ Андада Иисустың он ікі үгрөнчїзїнїң пірсї – Иуда Искариот ат ал чөргенї – улуғ абыстарзар парған.

– ¹⁵ Мин Иисусты сірерге садыбыссам, Аның үчүн ниме пирерзер мағаа? – теен Иуда.

Абыстар ағаа отыс кўмўс манит пиргеннер. ¹⁶ Ол тустаң сығара Иуда Иисусты оларның холына пирїбізер ондай сағып сыххан.

Ұлўкўн чиизін тимнеенї

(Мк 14:12-16; Лк 22:7-13)

¹⁷ Ачытпаан халас ұлўкўнїнїң пастағы кўнїндөк үгрөнчїлерї, Иисуссар пас кїлїп, сурғаннар:

– Піс Сағаа Пасха тїп ұлўкўннїң чиизін хайда тимнеп пирибїс тїп сағынчазын?

¹⁸ Иисус оларға теен:

– Сїрер, саарда пір кізізер парып, чоохтанар ағаа: «Ұгретчї тїпче: „Минїң тузым чағын. Синде Пасха ұлўкўнїн үгрөнчїлерїмнең хада иртїрербїн“».

¹⁹ Ұгрөнчїлерї, Иисус хайди чоохтаан, ідөк иткеннер. Пасха тїп ұлўкўн чиизін тимнеп салғаннар.

Иирдегі чиис

(Мк 14:17-26; Лк 22:14-20; Ин 13:21-30; 1 Кор. 11:23-25)

²⁰ Иир пол парғанда, Ол стол кистіне үгренчілерінең хада одырған. ²¹ Азыранчатханнарында, Иисус чоохтанған:

– Сынны сігерге тіпчем, сігернің пірсі Мині садыбызар.

²² Ұгренчілері, тың хомзын парып, полғаны ла Иисустаң сур сыххан:

– Хан-пигім! Анзы минмін ме?

– ²³ Холын аяхха Миннең хада сунған кізі Мині садыбызар, – нандырған Иисус,

– ²⁴ Итсе-де, Кізі Оолғы Аннаңар Худай Пічиинде пазылған хоостыра ол парар, че хыйал Кізі Оолғын сатчатхан кізее! Ол кізее төрібеске артых поларчых.

²⁵ Ол туста Аны садарға чөрчеткен Иуда теен:

– Анзы минмін ме, Ұгретчі?

– Син чоохтадың аны, – нандырған Иисус.

²⁶ Олар азыранчатхан туста, Иисус халасты, алып алып, алғабызып, сындырған, анаң аны үгренчілеріне үлеп, теен:

– Мыны алып, чіңер, пу Минің ит-сөөгім.

²⁷ Анаң, чірче алып, алғыстап, үгренчілеріне пиріп, теен:

– Прайларың мыннаң ізіңер. ²⁸ Пу Наа Молчағны таныхтапчатхан ханым. Ол көп кізілернің чазыхтарын позыдар үчүн төгілче. ²⁹ Тіпчем сігерге: Мин Пабамның хан-чирінде наа арағаны сігернең хада ісчең күнге теере пу виноград арағазын паза іспеспін.

³⁰ Анаң олар, Худайны саблапчатхан ырны ырлап ала, Елеон тағзар парғаннар.

Пётрның хыйа поларын ухаанчылааны

(Мк 14:27-31; Лк 22:31-34; Ин 13:36-38)

³¹ Анаң Иисус оларға теен:

– «Хадарчыны өдірібізербін, андада өөрдегі хойлар пытырас парарлар» тіп Пічікте пазылған. Аннаңар пу хараазын сігер прайзыңар Мині тастап парыбызарзар. ³² Че тірілген соонда, Мин сігерні Галилей чирінде сағирбын.

– ³³ Синнең прайзы даа айланыбысса, мин хачан даа Синнен аар айланмаспын, – теен Иисусха Пётр.

– ³⁴ Сынны сағаа тіпчем: пуох хараазын, питук тапсаалахха даа, син Миннең үс хати хыйа улыбызарзың, – нандырған ағаа Иисус.

³⁵ Че Пётр Агаа теен:

– Синнең хада өлімге дее парарға киліссе, мин Синнең хыйа полбаспын.

Пасха даа үгрэнчлери іди тееннер.

Иисус Гефсиман садында

(Мк 14:32-42; Лк 22:39-46)

³⁶ Анаң Иисус, үгрэнчлериңең хада Гефсиман тіп адалчатхан орынзар киліп, үгрэнчлериңе теен:

– Сірер мында одыр турыңар. Мин, парып, тігде пазырып алим.

³⁷ Анаң, Пётрны паза Зеведейнің ікі оолғын Позыңаң хада апарып, илеп-чобал сыххан.

– ³⁸ Чобаам сині чох улуғ, ол Мини өдір парир. Миннең хада мында халыңар, узубанар, – теен оларға Иисус.

³⁹ Позы, тізең, оортах арах пастыр парып, чирге түндере түзіп, пазыр сыххан:

– Пабам! Ондай пар полза, пу хыйаллығ чірчені Миннең оортах ал! Че Мин хынғанни нимес, Син хынғанни ползын!

⁴⁰ Анаң үгрэнчлериңер киліп, оларның узупчатханнарын көріп, Пётрға теен:

– Хайди сірер Миннең хада, узубин, пір час таа пол полбадар? ⁴¹ Хычыхха пастырбас үчүн, узубанар, пазырыңар. Кізі көңні күстіг, че ит-сөөгі порт.

⁴² Анаң ікінчизін оортах парып, Ол пазыр сыххан:

– Пабам! Пу үлүс Миннең хыйа иртчее чох полып, Мағаа ол үлүсті хайди даа иртерге килісчесте, Синің көнніңче ползын.

⁴³ Нандыра киліп, көрзе, тігілернің харахтары постары ла чабыл парчатханнаңар, олар пазох узупчалар. ⁴⁴ Иисус, пазох оларны халғыс салып, оортах пастыр парыбысхан. Хатап олох сөстерні чоохтанып, үзінчизін пазырған. ⁴⁵ Анаң киліп, үгрэнчлериңе чоохтанған:

– Сірер, ам даа узуп, тынанчазар ба? Көріңер! Кізі Оолғының чазыхтығларның холына кірер тузы чит килді. ⁴⁶ Турыңар, паараңар: Мини садыбысхан кізі чит килді.

Иисусты тудып алғаннар

(Мк 14:43-50; Лк 22:47-53; Ин 18:3-12)

⁴⁷ Иисус іди чоохтанчатхан тустох Иуда, он ікі үгрэнчизінің пірсі, чиде түскен. Аннаң хада, тізең, хылыстар паза өзектер тудын

салған улуғ абыстарнаң ах сағаллар ысхан көп кізі килген. ⁴⁸ Иисусты садыбысхан Иуда кізілерге мындағ танығ пирген полған:

– Мин охсанғаны сірерге кирек полар. Анзын хабарзар!

⁴⁹ Сах андох Иисуссар пас киліп:

– Изен, Ёгретчі! – тіп, охсаныбысхан Аны. ⁵⁰ Иисус ағаа теен:

– Нанчы, син нимее пеер килдің?*

Ол туста кізілер, Иисуссар пас киліп, Аны, хаап, пик тудып алғаннар. ⁵¹ Иисуснаң хада полғаннарның пірсі, хылызын сығар киліп, иң улуғ абыстың нымысчыларының пірсінің хулаан кизе сабысхан. ⁵² Андада Иисус ағаа теен:

– Хылыс хапхан кізі хылыстаңох өлер, аннаңар хылызыңны нандыра сух сал. ⁵³ Мині Пабамнаң полызығ сур полбас тіп сағынчазың ма? Сурынзамох, Ол Мағаа он ікі түбеннең дее көп ангел ыс пирер. ⁵⁴ Андада Худай Пічиинде прай ниме толдырыл парарға кирек тіп пазылғаны хайди толар?

⁵⁵ Анаң Иисус чонға чоохтанған:

– Сірер, хылыстар паза өзектер алып алып, Мині, сайбағчыны чіли, тудып аларға килдіңер бе? Мин, кўннің сай храмда сірерні үгретіп одырчаң полғам, сірер, тізең, Мині хаппачаңзар.

⁵⁶ Прай пу ниме ухаанчыларның чоохтааны тол парзын тіп пол парған. Андада Иисустың үгретчїлерї прайзы, Аны тастап, тизїбїскен.

Иисус өөркі чарғы алнында

(Мк 14:53-65; Лк 22:54-55, 63-71; Ин 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Иисусты тудып алған кізілер Аны Кайафа тіп иң улуғ абысар ағыл килгеннер. Анда Моисей Чахии пілігчїлерїнең ах сағаллар чыылыс парған полғаннар. ⁵⁸ Пётр Иисустың соонча, илееде оортах парып, иң улуғ абыстың чуртына килген. Пу нименің хайди тоозыларын піліп алар үчүн, ол нымысчыларнаң хада сиден істінде одыр салған. ⁵⁹ Улуғ абыстар, ах сағаллар паза прай өөркі чарғы, Иисусты өлімге чарғылабызарға тіп, Аннаң тоғыр чой киречїлес тілееннер. ⁶⁰ Че таап полбааннар. Көп чой киречї килген дее полза, киректерї килїспеен. Иң соонаң ікі чой киречї киліп, тееннер:

* 26:50 Грек тілінде «Син нимее пеер килдің» сөстерні «Идер нименің табырах ит сал» тіп тее піліп аларға чарир.

– ⁶¹ Иисус чоохтанған: «Мин Худай храмын, прай инзерібізіп, үс күнге наазынаң пүдир саларбын».

⁶² Иң улуғ абыс, орнынаң турып, Иисусха теен:

– Олар Синнең тоғыр киречілепчеткеннеріне ноға пір дее ниме нандырбинчазың?

⁶³ Иисус тапсабаан. Анаң улуғ абыс пазох теен:

– Тіріг Худайның адынаң чоохтап пир піске, Синзің ме Мессий-Христос, Худай Оолғы?

⁶⁴ Иисус ағаа піди нандырған:

– Син анзын позың чоохтадың, че Мин сіерге прайзынарға тіпчем:

Мының соонда сіерер Кізі Оолғын Чайаачының оң саринда одырчатханын паза тигірдегі пулуттарча килчеткенін көрерзер.

⁶⁵ Андада иң улуғ абыс, кибін тали тартып ала, теен:

– Мына, Худайдаң тоғыр чоохтанча! Піске паза киречілер кирек пе? Худайдаң тоғыр чоохтанғанын сағам на истиңер! ⁶⁶ Ниме сағынчазар?

– Ол пыролығ, аннаңар өл парзын! – нандырғаннар олар.

⁶⁷ Анаң, сырайына түкүріп, сохханнар Аны. Пасхалары, тізең, наахтап, ⁶⁸ тееннер:

– Ухаанчыла піске, Мессий! Че, чоохта, кем сапты Сині?

Пётр төдир хылынғаны

(Мк 14:66-72; Лк 22:56-62; Ин 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Пётр тасхар тура алнында одырчатхан туста, андар пір сү-мекчін ипчі пас киліп, теен:

– Син дее Галилей чиріндегі Иисуснаң хада полғазың.

⁷⁰ Че ол, прайзының көзіне тоғыр саап, теен:

– Пілбинчем, нимеденер чоохтанчазың.

⁷¹ Ол, сиден тастынзар сығып, пас париғанда, пазох пір ипчі, аны көр салып, андағы кізілерге теен:

– Ол Назареттегі Иисуснаң хада полған.

– ⁷² Мин ол Кізіні пілбинчем, – тіп обалланып ала тоғыр сапхан Пётр.

⁷³ Түрче полғанда, анда турчатхан кізілер, пас киліп, Пётрға тееннер:

– Син сынап таа оларның пірсізің, чооғыннаң пілдістіг нооза.

⁷⁴ Андада Пётр теен:

– Обал Худай! Сынны чоохтапчам, мин Ол Кізіні пілбинчем.

Олох туста питук тапсабысхан. ⁷⁵ Андада Пётр Иисустың «Питук тапсаанча, син үс хати Миннең төдір пазынарзың» теенін сағысха кир килген. Анаң, оортах парып, ол ачығ ылғабысхан.

Иисусты Пилатсар апарғаны
(Мк 15:1; Лк 23:1-2; Ин 18:28-32)

27 Иртен иртөк прай улуғ абыстар, чонның ах сағалларынаң хада чылызып алып, Иисусты өлімге хайди чарғылачаң тіп, чөптес сыхханнар. ² Анаң Иисусты, палғап алып, Римдегі Хағанның адынаң мында пастых полчатхан Понтий Пилатсар апарғаннар.

Иуда Искариоттың өлімі

³ Андада Иисусты садыбысхан Иуда, Аны өлімге чарғылааннарын көріп, пыросынып, улуғ абыстарнаң ах сағаллардаң алған отыс күмүс манитті оларға нандыра пирибізіп, ⁴ піди теен:

– Мин, пырозы чох Кізіні сірернің хольнаңарға пирип, чазых ит салдым.

– Пістің анда пір дее киреєбіс чоғыл, позың көр, – тееннер олар ағаа.

⁵ Иуда, ол ахчаларны храмда тастабызып, тасхар сых чөрибіскен, аннаң парып, пооныбысхан. ⁶ Улуғ абыстар, ол ахчаны чыып алып, чоохтасханнар:

– Пу ахчаларда хан пар, Моисей Чахии хоостыра андағ ахчаларны храмдағы аарлығ нимелер салчаң орында тударға чарабас.

⁷ Чөптөзіп алып, ол ахчаа олар тойдаң ідістер итчеткен устың чирін садып алғаннар. Анда пасха чирдең килген кізілерні чығчаң орын ит саларға чарат салғаннар. ⁸ Аннаң ол чирні пүүн дее «Ханның чир» тіп адапчалар. ⁹⁻¹⁰ Андада ухаанчы Иеремийнің чоохтаан чооғы тол парған: «Хан Худай мағаа чоохтаанни, олар Израиль оолларының кізіні паалаан ахчазын – отыс күмүс манитті, – алып алып, тойдаң ідістер итчеткен устың чирін садызып алғаннар».

Иисус Пилаттың алнында
(Мк 15:2-15; Лк 23:3-5, 13-25; Ин 18:33–19:16)

¹¹ Ол туста Иисус сурағ апарчатхан пастыхтың алнында турған.

– Синзің ме, Иудей ханы? – сурған Иисустаң ол.

– Син тідің аны, – теен ағаа Иисус.

¹²Улуғ абыстарнаң ах сағаллар пыролааннарында, Иисус пір дее ниме нандырбин турған. ¹³Андада Пилат Ағаа теен:

– Олар, Сині пыролап, чоохтапчатхан нимелерні испинчезің ме?

¹⁴Че Иисус пір дее ниме нандыраға хынмаан. Анзына пастых тың таңнаан.

¹⁵Пасха тіп үлүкүнде пастых харибден чон позыдарға сурынған пір кізіні позыдар кибір полған. ¹⁶Ол туста харибде прай кізілер пілчеткен Варавва теен сайбағчы одырған. ¹⁷Чон чыыл парғанда, Пилат олардаң сурған:

– Мині кемні позыдыбыссын тіп сағынчазар: Варавваны алай Мессий-Христос тіп адапчатхан Иисусты ба?

¹⁸Иисусты, істі чохтанып, садыбысханнарын ол пілген. ¹⁹Пилат чарғы иртірчеткен туста ипчизи ағаа кізідең пастыра чахыбыстыр:

– Ол арыҕ чүректіг Кізее пір дее хомай ниме итпе, пүүн түзімде Аның үчүн тың ирееленгем.

²⁰Че улуғ абыстарнаң ах сағаллар андағы чонны Варавваны позыдыбызарға, Иисусты, тізең, өдірібізерге хысхырзыннар тіп көөктіргеннер. ²¹Андада Пилат кізілердең сурған:

– Пу ікөлеңнің кемні позыдыбызим?

– Варавваны! – хысхырғаннар олар.

²²Пилат чонға теен:

– Мессий-Христос тіп адапчатхан Иисусты чи хайди идерге?

– Кіреске хазап саларға! – хысхырған прайзы.

²³Пастых пазох теен:

– Хайдағ хомай ниме ит салған Ол?

Че кізілер аннаоһ тың хысхырғаннар:

– Кіреске хазап саларға аны!

²⁴Пилат, пір дее ниме полыспинчатханын, че сууластың улам тыпчатханын көріп, суғ алып, холын чонның көзіне чуубызып, теен:

– Пу арыҕ чүректіг Кізінің ханы төгілерінде минің пыром чоғыл, сірер нандырыҕ тударзар.

– ²⁵Аның ханы үчүн нандырыҕ піс позыбыс паза пістің палаларыбыс тудар, – хысхырған ағаа прай чон.

²⁶Андада пастых Варавваны позыдыбысхан. Иисусты, тізең, соғып, кіреске хазирға чарат салған.

Иисусты кіреске хазааны

(Мк 15:16-32; Лк 23:26-43; Ин 19:2-3, 17-27)

²⁷ Анад Рим чаачылары Иисусты пастыхтың өргезінзер апарғаннар. Андағы чаачылар, тізең, прайзы Аннаң ибіре чылысхан. ²⁸ Анад Иисусты чалаастабызып, хызыл көгенек кизірт салғаннар. ²⁹ Тігенектің салааларын, тоғылахти үріп, Аның пазына кизірт салғаннар. Оң холына тайах пиріп, алнында тізекке түзіп:

— Изен ползын, Иудей ханы! — тіп Ағаа күлгеннер.

³⁰ Чаба түкүріп, сымыхтар алып, пазынаң сапханнар. ³¹ Ағаа күліп алып, хызыл көгенекті суурыбызып, Позының кип-азаан кизіртбізіп, кіреске хазирға апарғаннар.

³² Саардаң сыхчадып, олар ады-солазы Симон полчатхан кізее, Киринейдегілернің пірсине, учурап парғаннар. Ағаа Иисустың кірезін апардырғаннар. ³³ Олар «Хуу пас» тіп адалчатхан Голгофа орынзар читкеннер. ³⁴ Иисусха өөт аралаан хуйаң арағаны ізерге пиргеннер. Ол, аны амзабызып, іспинібіскен. ³⁵ Чаачылар, Иисусты кіреске хазап салып, үлүске тас тастап, Аның кип-азаан үлескеннер. ³⁶ Анад анда одырып, Аны хадарғаннар. ³⁷ Иисустың пазы үстүнде пырозы пазылған пічіктіг чардычах хазап салғаннар: «Пу Иисус, Иудей ханы». ³⁸ Аннаң хада ікі сайбағчыны кіреске хазап салғаннар: пірсін — оң саринда, пірсін — сол саринда. ³⁹ Чол париғаннар, пастарын чайхап ала, Иисусты сөклеп, ⁴⁰ тееннер:

— Храмны иңзерібізіп, үс күнге пүдірібісчең күзің пар полза, позыңны арачыла. Худай Оолғы полчатсаң, кірестең түзіп ал.

⁴¹ Улуғ абыстар, Моисей Чахии пілігчілері, ах сағаллар паза фарисейлер, Ағаа күліп, тееннер:

— ⁴² Пасхаларын арачылаан, позын, тізең, арачылап полбинча! Ол Израиль ханы полчатса, сағамох кірестең түссін. Андада ағаа киртінербіс. ⁴³ Ол Худайға ізенген, позынанар «Мин Худай Оолғыбын» теен. Амды Худай, хынза, арачылазын аны.

⁴⁴ Аннаң хости хазаттыр салған сайбағчылар Аны ідөк сөкленнер.

Иисустың өлімі

(Мк 15:33-41; Лк 23:44-49; Ин 19:28-30)

⁴⁵ Күн ортызында прай чир үстү харасхы пол парыбызып, үс часча іди турған*. ⁴⁶ Аның соонаң* Иисус тың хысхырған:

– Или, Или, лама савахфани!

Анзы «Худайым, Худайым! Син ноға Мині тастадың?» теени полча. ⁴⁷ Аны истіп, хости турчатханнар тееннер:

– Ол Илия ухаанчыны хыгырча.

⁴⁸ Сах андох оларның пірсі, чүгүр парып, сүбүректі хуйаң араға өллеп, анаң ағасха хаптырып алып, Иисусха, іссін тіп, сунған.

– ⁴⁹ Тохта, сахтап алаанар, көр көреенер, Илия аны арачы-лирға килер бе ни?! – тееннер пасхалары.

⁵⁰ Иисус, пазох тың хысхырып, тынын сығарыбысхан. ⁵¹ Олох туста храмда көзеңе* үстүнең алтынзар алдыра ікі чара талал чөрібіскен. Чир тітіри түскен, тастар чарыл парғаннар. ⁵² Сыыраттарда хомдылар аза чачырап, өлген Худай чоңының көбізі тіріл килген. ⁵³ Олар, хомдылардаң сығып, соонаң Иисус тірілгенде, ызых саарынзар – Иерусалимзер парыбысханнар. Анда оларны көп кізі көрген. ⁵⁴ Иисусты хадарчатхан чаачылар, оларның пазы, чир тітіреенін паза полчатхан прай нимені көріп, чоо хорых парып, тееннер:

– Ол сынап таа Худай Оолғы полтыр.

⁵⁵ Анда Галилей чирінең сығара Иисустың соонча чөрген паза Ағаа улызып ала килген көп ипчі Иисуссар ырахтын көр турған. ⁵⁶ Оларның аразында Мария Магдалина, Иаковнаң Иосийнің ічезі Мария паза Зеведей оолларының ічезі полғаннар.

Иисус Христосты чығаны

(Мк 15:42-47; Лк 23:50-56; Ин 19:38-42)

⁵⁷ Иир пол парғанда, Аримафей саардаң Иосиф аттың пір пай кізі килген. Ол даа Иисустың үгрөнчизи полған. ⁵⁸ Пилатсар парып, Иисустың сөөгін пирибізерге сурынған. Андада Пилат Иисустың сөөгін пирибізерге чахыбысхан. ⁵⁹ Иосиф, Иисустың

* 27:45 Грек пічиинде: «алты частан тоғыс часха читіре» тіп пазылча. Писте пу сөстер «күнөрте он ікі частан үс часха читіре» тіп сөстерге килісче.

* 27:46 Грек пічиинде: «тоғыс часта» тіп пазылча.

* 27:51 Пу храмдағы көзеңе ин ызых орынны ызых орыннаң чарча.

сөөгін алып, Аны арығ иснең ораабысхан. ⁶⁰Позының үр ни-месте хайада кирткен сыбырадында чыып салған. Хую ахсын чоон таснаң чаап салып, позы парыбысхан. ⁶¹Хуюдаң тоғыр Мария Магдалинанаң пасха пір Мария одырчатхан.

⁶²Пазағы күн, пятницаның соондағы күнде, улуғ абыстар паза фарисейлер, Пилатнаң тоғазып, ⁶³тееннер:

– Пигібіс! Піс ол чойның тірігдөк «Ұс күн пазынаң Мин тіріл килербін» теенін сағысха кир килгебіс. ⁶⁴Аннаңар үгренчілері, хараа киліп, аның сөөгін ал парыбызып, чонға «Ол тіріл килген» тібезіннер тіп, аның хуюзын ұс күнге теере хадарарға чaxyғ пирібіс; пирбезең, халғанчы чойланыс аның чой үгредиинен хай-хай хомай полар.

– ⁶⁵Хадағчыларны алып, парыңар. Хайди хадарарын пілчезер, – теен оларға Пилат.

⁶⁶Олар, парып, хую хырында хадағ турғыс салып, хую чаапчатхан тасха таңма турғыс салғаннар.

Иисус Христостың тірілгені

(Мк 16:1-8; Лк 24:1-12; Ин 20:1-10)

28 Суббота күн соонан, неделяның пастағы күнінде*, иртен иртөк Мария Магдалинанаң пасха пір Мария хуюны көрерге парғаннар. ²Кинетін чир уғаа тың тітіреп сыххан. Хан Худай ангелі, тигірден түс киліп, хуюны чапхан тасты хыйа идібізіп, ағаа одыр салған. ³Сырайы аның чалын чіли чараан, кип-азаа, тізең, хар осхас аппағас полған. ⁴Хадағчылар, аннаң чоо хорых парып, тітірезіп, өліг кізі осхас пол парғаннар. ⁵Ангел, тізең, ипчілерге теен:

– Сірерге хорығарға кирек чоғыл, кіреске хазаттыртхан Иисусты тілеп чөрчеткеннерінні пілчем. ⁶Ол мында чоғыл. Ол Позыох чоохтаан ондайнаң тіріл килген. Чағын пазыңар, көріңер Хан-пиг чатхан орынны. ⁷Парыңар табырах, үгренчілеріне чоохтаңар: «Иисус, өліглер аразынаң тіріл киліп, сірерні Галилей чирінде сағыпча. Анда Аны көрерзер». Мыны сірерге мин чоохтап пирдім.

⁸Ипчілер, хуюдаң табырах сых парыбызып, хорығып ала, олох туста илбек өрчиде Иисустың үгренчілеріне искірерге чүгүргеннер. ⁹Иди үгренчілеріне искірерге парчатхан туста кинетін оларға Иисус тоғас парып, теен:

* 28:1 Иудейлерде неделя позырах күннен пасталчан.

– Амыр-хазых полыңар!

Ипчілер, чағын пас киліп, азахтарын хучахтап алып, мөкейіп Ағаа пазырғаннар. ¹⁰ Иисус оларға теен:

– Хорыхпанар, парып, харындастарыма Галилей чирінзер парзыннар тіп искірінер, анда олар Мині көрерлер.

Хадағчылар искіриу

¹¹ Ипчілер парыбысханда, хадағчыларның хай пірсі, саарзар киліп, улуғ абыстарға прай полған нимеденер чоохтап пиргенер. ¹² Улуғ абыстар, тізең, ах сағалларнаң чөптөзіп, хадағчыларға көп ахча пирип, ¹³ тееннер:

– «Хараазын, піс узупчатхан туста, үгрөнчілері, киліп, Аны оғырлап парыбысханнар» тіп чоохтанар. ¹⁴ Пастых пу киректенер ис салза, піс, сірернің алныңарға турып, аннаң чоохтазарбыс. Сірге сағыссыр нима чох полар.

¹⁵ Хадағчылар, ахча алып алып, олар үгреткен ондайнаң прай нима ит салғаннар. Ол чоох, иудейлер аразында тарап, амға теере чөрче.

Иисус үгрөнчілеріне чахығлар пирче

(Мк 16:14-18; Лк 24:36-49; Ин 20:19-23; Илч 1:6-8)

¹⁶ Он пір үгрөнчі Галилей чирінзер Иисус чоохтаан тағзар парғаннар. ¹⁷ Иисусты көр салып, Ағаа мөкейіп пазырғаннар, хай піреезі, тізең, ікі сағыстанғаннар. ¹⁸ Иисус, чағын пас киліп, теен:

– Тигірнаң чир үстүнде прай үлгү Мағаа пириді. ¹⁹⁻²⁰ Парыңар, прай чоннарны Пабаның, Оолғының паза Худай Худының адынаң кіреске түзіріп, Мин сірге идерге чахаан нимелерні толдырарға үгрөдіп, оларны Минің үгрөнчілерім ит салыңар. Прай күннерде, түгенчі тус тоозылғанча, Мин сірернең хадабын. Аминь.